

SLUŽBENI GLASNIK OPĆINE KALESIJA

Godina: LVI

Petak, 19.02.2021. godine
KALESIJA

Broj: 2A

OPĆINSKO VIJEĆE

29

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM OPĆINE KALESIJA

2020 – 2025

Decembar, 2020. godine.

PREDMET	PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM OPĆINE KALESIJA 2020-2025 - Prijedlog
NARUČILAC	OPĆINA KALESIJA, Patriotske lige bb, 75260 Kalesija
NOSILAC IZRADE	Institut za građevinarstvo „IG“, Banja Luka
BROJ PROTOKOLA	IZ-IGBL-IN-EK – 4719/20
RADNI TIM	Dr Nebojša Knežević, dipl. inž. tehn. Siniša Cukut, msc.hem.inženjerstva Snježana Savić, dipl. prost. planer. Velibor Komlenić, dipl.inž.zžs. Bojana Ivić Župić, dipl.inž.šum. Dragan Antunović, dipl.inž.maš. Boško Mijatović, dipl.inž.el. Tatjana Udovičić, dipl. inž. arh. Ranka Pušić, dipl.biol. Milenko Plivčević, dipl.inž.zžs. Željka Stojanović, dipl.inž.poljo.

Direktor:**Doc. dr Nebojša Knežević**

SADRŽAJ

<u>SAŽETAK</u>	<u>5</u>
<u>1. UVOD</u>	<u>7</u>
<u>2. OSNOVNI PODACI O OPĆINI I PROIZVOĐAČIMA OTPADA</u>	<u>9</u>
2.1 POLOŽAJ	9
2.2 ODNOS RURALNOG I URBANOG DIJELA OPĆINE	11
2.3 BROJ STANOVNIKA I DOMAĆINSTAVA PO MJESENIM ZAJEDNICAMA	12
2.4 PROIZVOĐAČI OTPADA IZ PRIVREDE	13
2.5 PROIZVOĐAČI OTPADA - JAVNE USTANOVE	16
<u>3. PRAVNI OKVIR U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM</u>	<u>19</u>
3.1 PLANSKI DOKUMENTI UPRAVLJANJA OTPADOM	19
3.1.1 FEDERALNA STRATEGIJA UPRAVLJANJA OTPADOM	20
3.1.2 FEDERALNI PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM	22
3.1.3 ZAKON O KOMUNALnim DJELATNOSTIMA	23
3.1.4 PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM TUZLANSKOG KANTONA	23
3.1.5 OPĆINSKI PLANSKI DOKUMENTI	24
3.2 ZAKONSKA REGULATIVA	26
3.3 ANALIZA I ZAKLJUČCI	32
<u>4. INSTITUCIONALNI OKVIR UPRAVLJANJA OTPADOM</u>	<u>34</u>
4.1 INSTITUCIONALNA ORGANIZACIJA	34
4.2 UGOVORI I SARADNJA U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM	35
4.3 ANALIZA I ZAKLJUČCI	36
<u>5. OBAVEZE OPĆINE KOJE PROIZILAZE IZ ZAKONSKE REGULATIVE</u>	<u>37</u>
<u>6 POSTOJEĆE STANJE UPRAVLJANJA OTPADOM NA PODRUČJU OPĆINE</u>	<u>38</u>
6.1. VRSTE I KOLIČINE OTPADA NA PODRUČJU OPĆINE KALESIJA	38
6.1.1. VRSTE OTPADA KOJI NASTAJU NA PODRUČJU OPĆINE KALESIJA	38
6.1.2. KOLIČINE I SASTAV OTPADA KOJI NASTAJE NA PODRUČJU OPĆINE KALESIJA	39
6.1.3. KOLIČINE ZELENOG OTPADA KOJI NASTAJU NA PODRUČJU OPĆINE KALESIJA	40
6.1.4. DIVLJE DEPONIJE (BROJ , LOKACIJE I PROCJENA KOLIČINE DEPONOVANOG OTPADA)	40
6.1.5. KOLIČINE SPECIJALNOG OTPADA	40
6.2 POSTOJEĆI KAPACITETI ZA PRIKUPLJANJE I ODVOZ OTPADA	41
6.2.1 OPREMLJENOST ZA PRUŽANJE USLUGE PRIKUPLJANJA I ODVOZA OTPADA	41
6.2.2 DINAMIKA I NAČIN ODVOZA I PRIKUPLJANJA OTPADA	41
6.2.3 SAKUPLJANJE OPASNOG OTPADA IZ DOMAĆINSTAVA	42
6.2.4 SAKUPLJANJE SPECIJALNOG OTPADA	42
6.2.5 PROIZVOĐAČI OTPADA KOJI SAMI ZBRINJAVAJU OTPAD	43
6.3. POSTOJEĆA INFRASTRUKTURA ZA UPRAVLJANJE KOMUNALnim OTPADOM	44
6.3.1. REGIONALNA DEPONIJA "CRNI VRH", ZVORKNIK	44
6.3.2. OPERATERI I FIRME U PROCESU SELEKCIJE I ODVOZA OTPADA	45

6.4. FINANSIRANJE SISTEMA UPRAVLJANJA OTPADOM	45
6.4.1. PLAĆANJE ODVOZA OTPADA I RASPODJELA SREDSTAVA	45
6.5 ANALIZA I ZAKLJUČCI	47
 7 INFORMIRANJE JAVNOSTI	 49
7.1 INFORMISANJE GRAĐANA O PRUŽENIM USLUGAMA.	49
7.2 PROGRAMI PODIZANJA SVIESTI	49
7.3 ANALIZA I ZAKLJUČCI	50
 8 TEMELJNA NAČELA I OPĆI POSTUPCI UPRAVLJANJA OTPADOM	 51
 9 ANALIZA PROBLEMA, PREPORUKE I ZAKLJUČCI	 53
9.1 INSTITUCIONALNI PROBLEMI	53
9.2 PRAVNI PROBLEMI	53
9.3 INFRASTRUKTURNI PROBLEMI	53
9.4 FINANSIJSKI PROBLEMI	54
9.5 JAVNA SVIEST	55
 10 STRATEŠKI I OPERATIVNI CILJEVI I VREMENSKI PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM ZA PLANSKI PERIOD	 56
 11 AKCIONI PLAN	 57
11.1 PROGRAM MJERA ZA UNAPRJEĐENJE SISTEMA ZA PRIKUPLJANJE I ODVOZ OTPADA	57
11.2 PROGRAM MJERA ZA UNAPRJEĐENJE SISTEMA ZA ISKORIŠTAVANJE OTPADA	58
11.3 PROGRAM MJERA ZA UNAPRJEĐENJE SISTEMA ZA KONAČNO ODLAGANJE OTPADA	60
11.4 PROGRAM MJERA ZA PODIZANJE JAVNE SVIESTI U UPRAVLJANJU OTPADOM	61
 12 PLANIRANA SREDSTVA ZA REALIZACIJU AKTIVNOSTI	 62
 13 ANALIZA RIZIKA	 63
 14 MONITORING IMPLEMENTACIJE	 64

Sažetak

Razlozi donošenja općinskog plana upravljanja otpadom je proistekao iz zakonske obaveze kao i jedna od aktivnosti koja je planirana u Planu implementacije Strategije lokalnog razvoja općine Kalesija za period 2018. - 2027. usvojenoj od strane Općinskog vijeća.

Općina Kalesija je uz podršku Švedske međunarodne organizacije za razvoj (SIDA) izradila "Plan upravljanja otpadom općine Kalesija 2012-2017". Obzirom da je vremenski okvir usvojenog plana istekao potrebno je bilo pristupiti izradi novog Plana upravljanja otpadom.

Općina Kalesija je svojim strateškim dokumentom razvoja "Strategijom lokalnog razvoja Općine Kalesija 2018-2027" ("Sl.glasnik općine Kalesija", br. 1A/18), koja je usvojena 30.12.2017.godine, predviđala izradu Plana upravljanja otpadom koji je obuhvaćen Strateškim ciljem 3. : "Smanjiti zagađenje okoliša i stepen rizika od poplava i klizišta", Sektorski cilj3.1. : "Unaprijediti komunalnu infrastrukturu" I Program : 3.1.3.1. "Izrada plana upravljanja otpadom".

Plan je urađen za planski period 2020. - 2025. godina sa priodom važenja 5 godina. Za realizaciju Plana je potrebno obezbeđivati sredstva u općinskom bužetu u narednih 5 godina kao i tražiti mogućnosti finansiranja sa drugih nivoa vlasti i drugih izvora.

Ciljevi upravljanja otpadom za planski period su usklađeni sa strateškim ciljevima iz Strategije lokalnog razvoja i Planom upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona kao dokumentima višeg reda, sa kojim općinski planovi upravljanja otpadom trebaju biti usklađeni.

Ovim dokumentom postavljeni su sljedeći ciljevi za planski period:

- ❖ Smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi uslijed prikupljanja i odlaganja otpada.
- ❖ Uspostava infrastrukture za integralno upravljanje otpadom.
- ❖ Smanjenje količina otpada za finalno odlaganje/zbrinjavanje uz efikasnije korištenje resursa.
- ❖ Uvođenje monitoringa i sistematskog praćenja količina i vrsta otpada koji nastaju na području općine.
- ❖ Iznašenje efikasnog i samoodrživog modela finasiranja poslova upravljanja otpadom.
- ❖ Podizanje javne svijesti stanovništva o problematici upravljanja otpadom.

Za postizanje navedenih ciljeva planom su predviđene sljedeće aktivnosti:

- Izrada Programa povećanja broja stanovnika obuhvaćenog organiziranim prikupljanjem otpada
- Određivanje lokacija za „zelene otoke“ i pribavljanje urbanističkih saglasnosti
- Nabavka opreme za priključivanje otpada ako i opreme za razdvajanje otpada na mjestu nastanka,
- Priprema i opremanje lokacija za zelene otoke,
- Sklapanje ugovora sa novim korisnicima usluga,
- Izgradnja reciklažnog dvorišta sa linijom za sortiranje odvojeno prikupljenih frakcija otpada,

- Sanacija postojeće deponije komunalnog otpada „Vis“ u skladu sa projektnom dokumentacijom,
- Uklanjanje otpada i sanacija „divljih deponija“,
- Podizanje javne svijesti građana vezano za pravilno odlaganje otpada,
- Jačanje NVO sektora iz oblasti zaštite okoliša,
- Kontinuirano informiranje/obavještavanje/ upozoravanje javnosti.

1. Uvod

Djelatnosti koje reguliraju otpad su u nadležnosti Federalnog ministarstva okoliša i turizma, resornih ministarstava županije/kantona, a dio poslova (vode brigu o upravljanju komunalnim otpadom) je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave što je sadržano u odredbama članaka 9. i 10. Zakona o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj 33/03, 72/09 i 92/17). Zakon o upravljanju otpadom je propisao da će se kantonalnim propisom utvrditi zadaci općina u izradi općinskih planova upravljanja otpadom koji trebaju sadržavati najmanje:

- programe o skupljanju opasnog otpada iz domaćinstava;
- programe za korištenje komponenti iz komunalnog otpada;
- programe za smanjenje procenta biorazgradivog otpada i ambalažnog otpada u komunalnom otpadu;
- programe za podizanje javne svijesti u upravljanju otpadom;
- lociranje postrojenja za upravljanje otpadom;
- saradnja između općina radi postizanja zadatih ciljeva.

Na osnovu navedene obaveze kantona, donešen je Plan upravljanja otpadom na području Tuzlanskog kantona 2015-2020. godina, koji definira aktivnosti na uspostavi i radu integralnog sistema upravljanja otpadom u periodu od narednih 5 godina. Plan kroz zakonodavno-pravni i institucionalni, tehnički, ekonomski, socijalni i okolišni aspekt te definira uslove za planiranje upravljanja otpadom na području Kantona, a isti je ujedno osnova za izradu općinskih planova upravljanja otpadom.

Plan upravljanja otpadom za Općinu Kalesija definiše aktivnosti za uspostavu sistema upravljanja otpadom za period od 5 godine (2020-2025). Za razliku od nacionalnog i entitetskih planova upravljanjem otpadom, koji su više strateškog karaktera, iako sa utvrđenim ciljevima, općinski plan je akcijski orientiran. On predstavlja operativni plan sa detaljnim opisima postojećeg sistema za upravljanje otpadom (npr. sustava skupljanja otpada, postrojenja za obradu, i dr.) te mjerama koje teže unaprjeđenju postojećih sistema kako bi se dosegli strateški ciljevi iz dokumenata višeg reda.

U okviru općinskog plana upravljanja otpadom biće prikazano trenutno stanje u oblasti upravljanja otpadom, količine, vrste otpada, način sakupljanja, tretiranja i zbrinjavanja otpada. Biće izvršena analiza postojećih kapaciteta za upravljanje otpadom, na osnovu čega će se razmatrati potrebe za unapređenje. Takođe će biti definisani pravci i prioriteti, kao i dinamika i način rješavanja problema u skladu sa pozitivnim nacionalnim i EU zakonodavstvom iz oblasti upravljanja otpadom i iz oblasti zaštite okoliša.

Općina Kalesija je svojim strateškim dokumentom razvoja "Strategijom lokalnog razvoja Općine Kalesija 2018-2027" ("Sl.glasnik općine Kalesija", br. 1A/18), koja je usvojena 30.12.2017.godine, predvidjela izradu Plana upravljanja otpadom koji je obuhvaćen Strateškim ciljem 3: "Smanjiti zagađenje okoliša i stepen rizika od poplava i klizišta", Sektorski cilj3.1: "Unaprijediti komunalnu infrastrukturu" i Program: 3.1.3.1. "Izrada plana upravljanja otpadom".

Rješenjem Načelnika općine broj:02-05-2-1547-19/20 godine imenovana je Radna grupa za izradu Plana upravljanja otpadom na području Općine Kalesija, u sastavu:

1. Halilović Hazim, predsjednik
2. Halilčević Fahrudin, član
3. Mešić Ismet, član
4. Mešić Edis, član
5. Gutić Refik, član i
6. Abidović Ramo, član.

Javni uvid je održan od 10.11.2020. do 10.12.2020. godine po "Planu upravljanja otpadom 2020-2025", koji je u formi nacrtta prihvaćen od strane Općinskog vijeća Kalesija, Zaključkom br.01-04-1767/20, sa 33. redovne sjednice održane 26.09.2020. godine.

Provođenjem javnog uvida osigurano je učestvovanje svih zainteresiranih lokalnih aktera spremnih da svojim doprinosom utiču na definiranje i rješavanje problema iz oblasti upravljanja otpadom u općini.

U skladu sa ugovorom slopljenim između Općine Kalesija i Instituta za građevinarstvo „IG“ d.o.o. Banja Luka, Plan je izradio tim zaposlenika Instituta različitih profila.

2. Osnovni podaci o Općini i proizvođačima otpada

2.1 Položaj

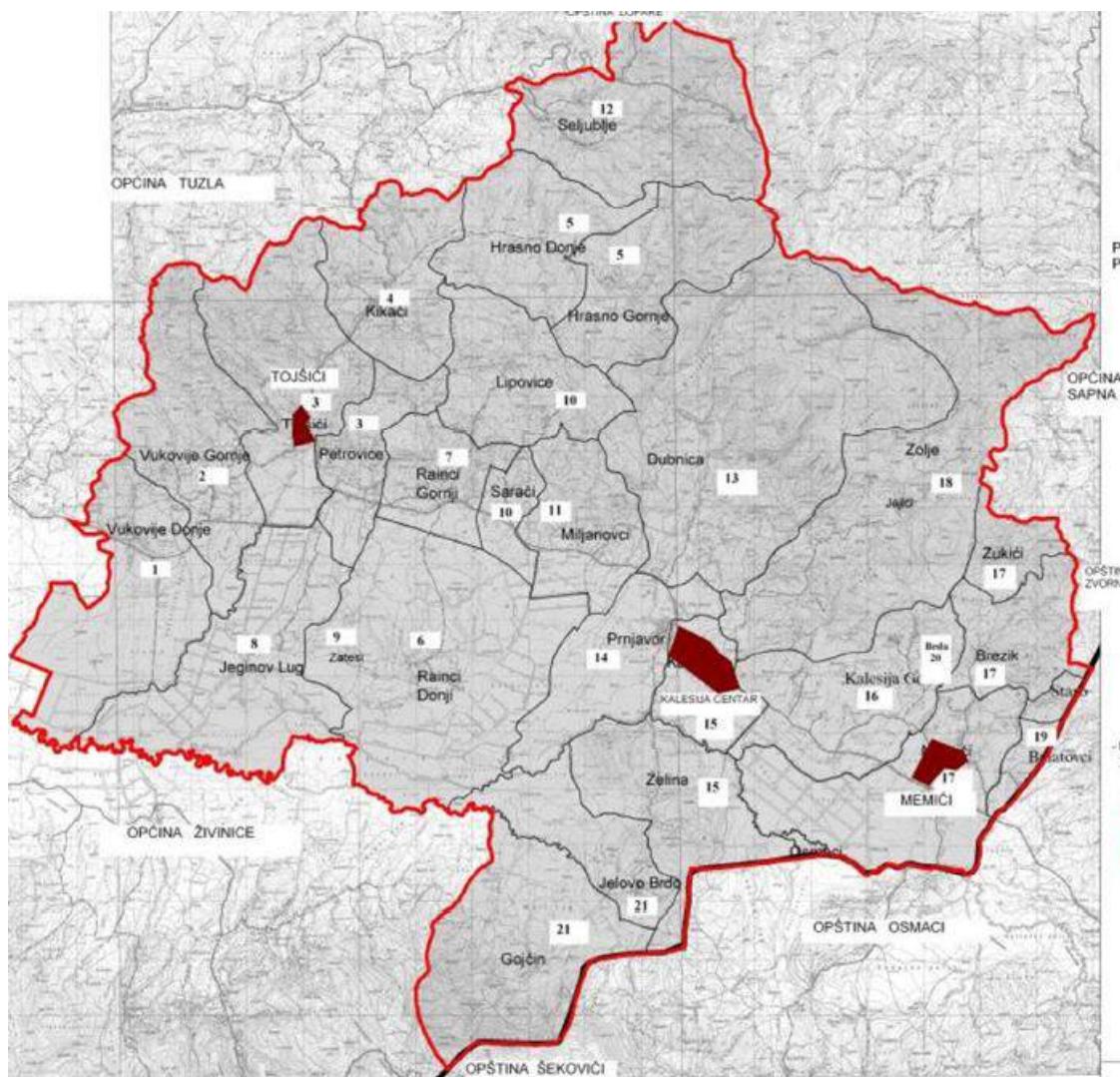
Općina Kalesija se nalazi u sjeveroistočnoj Bosni i Hercegovini na sredini puta između Tuzle i Zvornika. Naselje Kalesija Centar je administrativno sjedište općine. Od Sarajeva je udaljena oko 140 km. Općina Kalesija je u Tuzlanskom kantonu, a omeđena je općinama Tuzla, Živinice, Sapna(FBiH), te opština Šekovići, Osmaci, Zvornik i Lopare (Republika Srpska):

- a. Površina: 201 km²
- b. Broj stanovnika: 33 053 (prema rezultatima popisa iz 2013)

Općina Kalesija je smještena u dolini gornjeg toka rijeke Spreče na južnim padinama Majevice i sjevernim padinama planine Javornik. Prosječna nadmorska visina područja je 270 m sa umjerenom kontinentalnom klimom i prosječnom godišnjom temperaturom oko 10 stepeni C.

Općinu presijecaju tri važnije putne komunikacije i to magistralni put Tuzla – Zvornik i regionalni putevi prema Živinicama i Sapni, te jedna željeznička dionica, pruge Tuzla – Zvornik.

Središte Općine je urbani centar sa oko 6.000 stanovnika, okružen plodnim poljima te šumovitim brdima obraslim bjelogoričnom i crnogoričnom šumom; Vis 450 m, Dubničko brdo 749 m, Vranovac 762 m, Projek 704 m, Velika Jelica 883 m, Pješavica 544 m, Lisača 807 m i drugi. Područje Općine proteže se na 201 kvadratnih kilometara od čega najveći dio pripada plodnom poljoprivrednom zemljištu u dolini rijeka Spreče, Male Spreče, Gribaje, Bukovice i Dubnice, dok ostatak čine pašnjaci i voćnjaci te površine uglavnom obrasle šumom bukve, graba, hrasta, bijelim i crnim borom i smrčom.

Slika 1. Granice općine Kalesija

Na ovom području je ranije dominirala poljoprivredna proizvodnja. Poljoprivredno gospodarstvo «Spreča» odnosno farma Krušik ima modernu farmu te razvijenu ratarsku proizvodnju – uglavnom žitarice. Pored ove niže čitav niz manjih proizvođača mlijeka, junećeg, pilećeg i ovčijeg mesa, raznovrsnih ratarskih kultura, podignuti su novi zasadi šljive, jabuke, kruške, jagode te u značajnijem i u manjem obimu proizvodnja povrća.

U oblasti privrede dominira proizvodnja i to metaloprerađivačka, proizvodnja kartonske i plastične ambalaže, grafička, proizvodnje drvene građe, proizvodnja namještaja, pvc, aluminijске i drvene stolarije, ukrasnog i drugog kamena, betonskih cijevi i galerijeri.

Najznačajniji doprinos izvoznim efektima je u izvozu metalnih proizvoda (zapadno tržište), namještaj (zapadno tržišta), plastična i najlon-folija ambalaža. Od usluga najznačajnije su; trgovina, ugostiteljstvo, zanatske, prevoz putnika i roba, građevinske usluge, knjigovodstvene, usluge projektovanja i bankarske, mikro-kreditne, veterinarske, advokatske, taksi, kablovska televizija, internet provajderi itd.

2.2 Odnos ruralnog i urbanog dijela Općine

Prostornim planom Općine Kalesija utvrđena je i granica obuhvata Općine i njena površina iznosi 201 km². Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta na području općine Kalesija iznosi 10.035 ha, od čega je površina obradivog poljoprivrednog zemljišta 9.385 ha.

Ako govorimo o prostornim cjelinama, općina je organizovana u 24 mjesne zajednice.

Pregled mjesnih zajednica, površina i udaljenost je data u narednoj tabeli:

Tabela 1. Odnos ruralnog i urbanog dijela općine

Red br	Naziv Mjesne zajednice	Naseljena mjesta u sklopu MZ (ili zaseoci u sklopu MZ)	Da li se vrši organizovano sakupljanje otpada	Udaljenost od centra opcine (km)
1	Vukovije Donje	<u>Vukovije Donje.</u> <u>Zenuni, Jukanovići</u>	DA	15
2	Vukovije Gornje	<u>Masle</u> <u>Ćive, Džafići</u>	DA	13
3	Tojšići	<u>Tojšići-centralni dio, Bara</u> <u>Hidani, Babajići,</u> <u>Spreče,</u>		11
4	Petrovice	Međaš, Petrovice, Dolina, Zulfići, Javrići	DA	9
5	Kikači	<u>Kikači, Kundakovići, Ćivića</u> Brdo. <u>Babina Luka</u>	DA	14
6	Hrasno Donje	<u>Hrasno Donje.</u> Paraći Horozovina.	DA	20
7.	Hrasno Gornje	Hrasno Gornje	DA	22
8	Rainci Donji	<u>Rainci Donji.</u> Pužići, Herići, Požegići, Pedići, Čanići. <u>Naselje Aerodrom</u>	DA	11
9	Rainci Gornji	<u>Rainci Gornji.</u> <u>Bukvari, Meškovići, Šehići</u> <u>Novo naselje Aerodrom.</u>	DA	7
10	Jeginov Lug	Jeginov Lug	DA	13
11	Zates	Zates	DA	11
12	Sarači-Lipovice	<u>Sarači.</u> <u>Lipovice.</u>	DA	9
13	Miljanovci	<u>Miljanovci, Pezići, Mokrače,</u> <u>Dolina-Jasike, Jelasi,</u> <u>Gaj, Brdo, Živčići, Jahići.</u>	DA	5
14	Seljublje	<u>Seljublje</u>	DA	24

15	Dubnica	<u>Dubnica.</u> <u>Mahmutovići.</u>	DA	4 6
16	Prnjavor	Pranjavor.	DA	1,5
17	Kalesija Centar	<u>Centar.</u> <u>Olanovica,</u> <u>Novo naselje.</u> <u>Carska bašta.</u> <u>Palavre.</u> <u>Katanovići.</u> <u>Zelina</u>	DA	0 (max 3)
18	Kalesija Gornja	<u>Kalesija Gornja.</u> <u>Jusupovići,</u> <u>Šahbazi,</u> <u>Pogon.</u> <u>Muratovići.</u>	DA	4
19	Memići	<u>Memići-centar.</u> <u>Markovići.</u> <u>Hemlijaši,</u> <u>Brezik</u>	DA	6
20	Jajići	Jajići	DA	5
21	Bulatovci	Bulatovci	DA	8
22	Brda	<u>Brda.</u> <u>Hrvačići</u>	DA	7
23	Gojčin	<u>Gojčin.</u> <u>Jelovo Brdo.</u>	DA	7
24	Zukići	Zukići	DA	10

2.3 Broj stanovnika i domaćinstava po mjesnim zajednicama

U općini Kalesija, prema popisu stanovništva iz 2013. godine živi 35 053¹ stanovnika. Sa gustoćom naseljenosti od 164 stanovnika/km² općina Kalesija se svrstava grupu gusto naseljenih općina u Tuzlanskom kantonu.

Tabela 2. Broj stanovnika i domaćinstava po mjesnim zajednicama²

Red br	Naziv Mjesne zajednice	Broj stanovnika	Broj domaćinstava
1	Vukovije Donje	2874	798
2	Vukovije Gornje	2511	697
3	Tojšići	2484	690
4	Petrovice	2460	683
5	Kikači	1804	501
6	Hrasno Donje	899	262
7.	Hrasno Gornje	750	213
8	Rainci Donji	1438	397
9	Rainci Gornji	1924	554
10	Jeginov Lug	143	37

¹ Konačni rezultati popisa stanovništva u Bosni i Hercegovini provedenog 2013. godine

² Prema raspoloživim podacima koji su dobijeni iz mjesnih zajednica

11	Zates	830	228
12	Sarači-Lipovice	1628	472
13	Miljanovci	1918	553
14	Seljublje	923	256
15	Dubnica	788	240
16	Prnjavor	1515	420
17	Kalesija Centar	2142	595
18	Kalesija Gornja	1360	377
19	Memići	1504	420
20	Jajići	823	225
21	Bulatovci	324	94
22	Brda	862	242
23	Gojčin	910	252
24	Zukići	239	65
Ukupno		33.053	9.268

Iz tabele se vidi da su sve mjesne zajednice pokrivenе uslugom odvoza otpada dok je od ukupnog broja aktivnih domaćinstava preko 90% (6700 domaćinstava sa stalnim prebivalištem na području općine) obuhvaćeno uslugama prikupljanja i odvoza komunalnog otpada.

2.4 Proizvođači otpada iz privrede

Analiza socio-ekonomskog razvoja općina Federalnog zavoda za programiranje razvoja svrstava općinu Kalesija među razvijene općine u FBiH. Privreda općine Kalesija prema statističkim podacima o broju registrovanih pravnih lica u 2019. godini, čini ukupno 1496 registrovanih privrednih subjekata; od toga 459 pravnih lica, 369 podružnica pravnih lica i 668 fizičkih lica obrtnika. Mala i srednja preduzeća su nosioci privrednog razvoja općine Kalesija. Prema podacima iz 2019. godine, većina novih privrednih subjekata su mikro preduzeća sa manje od 5 zaposlenih. Preduzeća srednje veličine čine samo 2% od ukupnog broja registriranih pravnih osoba, dok mikro preduzeća čine većinu, odnosno 92% svih registriranih pravnih osoba.

Tabela 3. Proizvođači otpada iz privrede

Br	Proizvođač	Djelatnost	Vrsta otpada	Operator koji preuzima i zbrinjava otpad
1.	"CPA" d.o.o. Tojići	Proizvodnja papirne i kartonske ambalaže	- miješani komunalni - otpad od papirne ambalaže	-KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Eko sirovina" d.o.o. Tuzla
2.	"Unis-Tok" d.o.o Kalesija	Prerada metala	- miješani komunalni - metalni otpad, strugotina	-KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija ili drugi operater

3.	"Buscherhoff-Plastikal" d.d. Kalesija	Proizvodnja plastične galerije	- miješani komunalni otpad od plastike	- KP "Komunalac" Kalesija - "Dita" Banja Luka
4.	"Kaletex" d.o.o. Kalesija	Prerada tekstila	- miješani komunalni otpad od tekstila	- KP "Komunalac" Kalesija
5	"Izazov" d.o.o Kalesija	Proizvodnja namještaja od drveta	- miješani komunalni otpad od drveta	- KP "Komunalac" Kalesija - gorivo za toplotnu energiju, sušara
6.	"Rile-promet" d.o.o. Memići	Proizvodnja drvene i PVC stolarije i pločastog namještaja	- miješani komunalni - otpad od drveta - otpad od PVC profila	- KP "Komunalac" Kalesija - gorivo za toplotnu energiju
7.	"Stolarija Tubić" Kalesija	Proizvodnja AL i PVC stolarije	- miješani komunalni - otpad od Al i PVC profila	- KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija ili drugi operater
8.	"Pilana Fatić" Babina Luka	Proizvodnja građevinske stolarije od drveta	- miješani komunalni - otpad od drveta	- KP "Komunalac" Kalesija - gorivo za toplotnu energiju
9.	"Ahi -Trade" Babajići	Proizvodnja namještaja	- miješani komunalni - otpad od tekstila - otpad od drveta	- KP "Komunalac" Kalesija - gorivo za toplotnu energiju
10.	"Feal plastik" Vukovje Gornje	Proizvodnja AL i PVC stolarije	- miješani komunalni - otpad od Al i PVC profila	- KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija
11.	"Kuw wet" d.o.o. Kalesija	Proizvodnja betona i betonske galerije, Al i PVC stolarije	- miješani komunalni - otpad od Al i PVC profila	- KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija
12.	"TGS Hamidović" Babajići	Proizvodnja građevinske stolarije od drvet	- miješani komunalni - otpad od drveta	- KP "Komunalac" Kalesija - gorivo za toplotnu energiju
13.	"Erol Benz" Donje Vukovje	Promet nafte i naftnih derivata	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i održavanje m/v	- KP "Komunalac" Kalesija
14.	Benzinska pumpa "Karamujić" Donje Vukovje	Promet nafte i naftnih derivata	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i održavanje m/v	- KP "Komunalac" Kalesija
15.	Benzinska pumpa "Sakić" Tojšići	Promet nafte i naftnih derivata	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i održavanje m/v	- KP "Komunalac" Kalesija
16.	"Polo" Tojšići i Memići	Promet nafte i naftnih derivata	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i održavanje m/v	- KP "Komunalac" Kalesija
17.	"Polo Junior" Kalesija	Promet nafte i naftnih derivata	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i održavanje m/v	- KP "Komunalac" Kalesija

18.	"Oil Ibem" Miljanovci	Promet nafte i naftnih derivata	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i održavanje m/v	- KP "Komunalac " Kalesija
19.	Benzinska pumpa "INA" Kalesija	Promet nafte i naftnih derivata	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i održavanje m/v	- KP "Komunalac " Kalesija
20.	"Amox trade" Kalesija	Promet nafte i naftnih derivata	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i održavanje m/v	- KP "Komunalac " Kalesija
21.	Benzinska pumpa "Amox" Sarači	Promet nafte i naftnih derivata	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i održavanje m/v	- KP "Komunalac " Kalesija
22.	"Servis Mešić" Rainci Gornji	Popravka i servisiranje motornih vozila	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i tekućina za m/v - iskorišteni metalni dijelovi vozila	- KP "Komunalac " Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija
23.	Servis "Bajrić" Tojšići	Popravka i servisiranje motornih vozila	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i tekućina za m/v - iskorišteni metalni dijelovi vozila	-KP "Komunalac " Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija
24.	Servis "Juka" Kalesija	Popravka i servisiranje motornih vozila	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i tekućina za m/v - iskorišteni metalni dijelovi vozila	- KP "Komunalac " Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija
25.	Servis "Acording" Dubnica	Popravka i servisiranje motornih vozila	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i tekućina za m/v - iskorišteni metalni dijelovi vozila	- KP "Komunalac " Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija
26.	Servis "AS" Kalesija Centar	Popravka i servisiranje motornih vozila	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i tekućina za m/v - iskorišteni metalni dijelovi vozila	- KP "Komunalac " Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija
27.	Servis "Lidžo" Petrovice	Popravka i servisiranje motornih vozila	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i tekućina za m/v	- KP "Komunalac " Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija

			- iskorišteni metalni dijelovi vozila	
28.	Servis "Dželev company" Miljanovci	Popravka i servisiranje motornih vozila	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i tekućina za m/v - iskorišteni metalni dijelovi vozila	- KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija
29.	Autolimarska radnja Karić Admir	Popravka i servisiranje motornih vozila	- miješani komunalni - PVC ambalaža od sredstava za podmazivanje i tekućina za m/v - iskorišteni metalni dijelovi vozila	- KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Mačak company" d.o.o. Kalesija i "Sirovine Pezić" d.o.o. Kalesija
30.	Klaonica Džaferović	Obrada mesa	- otpad životinjskog porijekla	Stočno groblje
31.	Klaonica Kamerić	Obrada mesa	- otpad životinjskog porijekla	Stočno groblje
32.	Trgovinski centar "Belamionix" Kalesija Gornja	Trgovinska djelatnost	- miješani komunalni - otpad papirne ambalaže	- KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Eko sirovina" d.o.o. Tuzla
33.	Trgovinski centar "Piemonte" Kalesija Centar	Trgovinska djelatnost	- miješani komunalni - otpad papirne ambalaže	- KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Eko sirovina" d.o.o. Tuzla
34.	Trgovinski centar "Bingo" Kalesija Centar	Trgovinska djelatnost	- miješani komunalni - otpad papirne ambalaže	- KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Eko sirovina" d.o.o. Tuzla
35.	Robna kuća "Centar" Dubnica	Trgovinska djelatnost	- miješani komunalni - otpad papirne ambalaže	- KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Eko sirovina" d.o.o. Tuzla
35.	120 Trgovinskih radnji na području Općine Kalesija	Trgovinska djelatnost	- miješani komunalni - otpad papirne ambalaže	- KP "Komunalac" Kalesija - odvoz i prodaja preduzeću "Eko sirovina" d.o.o. Tuzla

Od strane građana kao i pravnih lica u kontejnere za kućno smeće se odlažu i druge vrste otpada koji imaju karakter opasnog otpada (elektronički otpad, neonske sijalice, toneri...) te isti završe na uređenoj sanitarnoj Regionalnoj deponiji

2.5 Proizvođači otpada - javne ustanove

Posljednjih godina, razvoj tehnologije posebno u oblasti elektronike i telefonije uzrokovao je proizvodnju i masovnu upotrebu računalnih, telefonskih i električnih aparata, bez kojih javne ustanove danas ne mogu funkcionirati. Ovako brz razvoj tehnologije uzrok je da se na tržištu dva do tri puta godišnje pojave novi, moderniji, jači i brži aparati koji zamjenjuju stare. Na taj način se produkuje nova vrsta otpada – elektronički otpad, koji je izražen kod javnih ustanova. Zajedno sa komunalnim otpadom se odlaže na deponiju.

Medicinski otpad koji se pojavljuje kod JZU "Dom Zdravlja Kalesija" i JU "Veterinarska stanica Kalesija" se sakuplja i zbrinjava od strane specijalizovane firme "Kemis" Lukavac, dok se životinjski otpad u saradnji sa JU "Veterinarska stanica Kalesija" odlaže na stočno groblje uz sanitetske mjere

Takođe, ono što je karakteristično za ove ustanove, je da se u zimskom periodu, pojavljuje šljaka i pepeo iz individualnih kotlovnica domaćinstava koje se odlaže sa ostalim otpadom na deponiju.

Tabela 4. Proizvođači otpada javne ustanove

Br.	Proizvođač otpada	Vrsta otpada		Operator koji preuzima i zbrinjava otpad
		Opasan otpad	Drugi otpad	
1.	JZU Dom zdravlja Kalesija	Medicinski otpad, Elektronički uređaji, rasvjetna tijela	Miješani komunalni	-Kemis Lukavac -KP Komunalac d.d. Kalesija
2.	JU BKC "Alija Izetbegović" Kalesija	Elektronički uređaji, rasvjetna tijela	Miješani komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija
3.	JU Veterinarska stanica Kalesija	Otpad životinjskog porijekla, Medicinski otpad, Elektronički uređaji, rasvjetna tijela	Miješani komunalni	-Kemis Lukavac -KP Komunalac d.d. Kalesija
4.	JP "ViK" Kalesija	Ambalaža od sredstava održavanja vozila, masne krpe, masti i ulja iz vozil, Elektronički uređaji, rasvjetna tijela	Miješani komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija
5.	JU Centar za socijalni rad Kalesija	Elektronički uređaji,	Miješani komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija
6.	Općina Kalesija	Elektronički uređaji, rasvjetna tijela	Miješani komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija
7.	Osnovne i srednja škola na području općine Kalesija	Elektronički uređaji, rasvjetna tijela	Miješani komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija
8.	KP "Komunalac" Kalesija	Ambalaža od sredstava održavanja vozila, masne krpe, masti i ulja iz vozil, Elektronički uređaji, rasvjetna tijela	Miješani komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija
9.	Poljoprivredna apoteka "Astilba" Kalesija Centar	Sredstva za zaštitu bilja isteklog roka upotrebe	Miješani Komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija -sredstva isteklog roka trajanja vraćaju se dobavljaču
10.	Poljoprivredna apoteka " Semir" Tojići, RainciGornji i Hidani	Sredstva za zaštitu bilja isteklog roka upotrebe	Miješani Komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija -sredstva isteklog roka trajanja vraćaju se dobavljaču
11.	Poljoprivredna apoteka " Mlin komerc " Miljanovci	Sredstva za zaštitu bilja isteklog roka upotrebe	Miješani Komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija -sredstva isteklog roka trajanja vraćaju se dobavljaču
12.	Apoteke " OS-PHARM" Kalesija	Lijekovi isteklog roka upotrebe	Miješani Komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija -sredstva isteklog roka trajanja vraćaju se dobavljaču
13.	Apoteka "IBN SINA"	Lijekovi isteklog roka	Miješani	-KP Komunalac

Br.	Proizvođač otpada	Vrsta otpada		Operator koji preuzima i zbrinjava otpad
		Opasan otpad	Drugi otpad	
	Kalesija Centar	upotrebe	Komunalni	d.d. Kalesija -sredstva isteklog roka trajanja vraćaju se dobavljaču
14.	Apoteka " Adonis" Kalesija Centar	Lijekovi isteklog roka upotrebe	Miješani Komunalni	-KP Komunalac d.d. Kalesija -sredstva isteklog roka trajanja vraćaju se dobavljaču

3. Pravni okvir u oblasti upravljanja otpadom

3.1 Planski dokumenti upravljanja otpadom

Zakonski propisi koji se odnose na upravljanje otpadom predstavljaju jednu od najsloženijih oblasti zakonskih propisa za zaštitu okoliša, uslijed širokog niza uticaja koje otpad može imati na čovjeka i okoliš. Važećim zakonodavstvom iz oblasti upravljanja otpadom uveden je i osiguran okvir za savremenim sistemom zakonskih propisa o upravljanju otpadom.

Pregled propisa koji uređuju upravljanje otpadom u Federaciji BiH, a koji su bitni i za izradu Plana upravljanja otpadom za općine Kalesija su:

- Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Zakon o upravljanju otpadom
- Strategija zaštite okoliša Federacije Bosne i Hercegovine 2008-2018
- Federalni plan upravljanja otpadom 2012-2017
- Zakon o komunalnim djelatnostima
- Plan upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona 2015-2020
- Odluka o komunalnom redu
- Odluka o komunalnim djelatnostima

Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

(„Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 49/06 i 51/09)

Odredbama člana 8. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine propisano je da jedinica lokalne samouprave ima vlastite nadležnosti ustanovljene Ustavom i Zakonom i ima pravo baviti se svim pitanjima od lokalnog značaja koja nisu isključena iz njene nadležnosti, niti dodijeljena u nadležnost neke druge vlasti na osnovu Ustava i Zakona. Dalje je propisano da će jedinica lokalne samouprave biti samostalna u odlučivanju o pitanjima iz vlastitih nadležnosti, koje ne mogu biti ograničene ili uskraćene od federalnih ili kantonalnih vlasti, osim u slučajevima i u okvirima utvrđenim Ustavom i Zakonom, te da u vlastite nadležnosti jedinice lokalne samouprave posebno spada finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture u oblasti prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada.

Zakon o upravljanju otpadom

(„Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 33/03 i 72/09)

Zakon o upravljanju otpadom predstavlja pravni okvir za uspostavu sistema upravljanja svim vrstama otpada i istim se posebno uređuju: pojmovi, definicije i osnovna načela, kategorije, vrste i liste otpada, postupci upravljanja otpadom, načela upravljanja otpadom, planiranje upravljanja otpadom, podjela nadležnosti između federacije i kantona u upravljanju otpadom, izdavanje dozvola za aktivnosti tretmana i odlaganja otpada, odgovornost u upravljanju otpadom i postupanje u slučaju vangraničnog prometa otpada.

U članu 4. Zakona o upravljanju otpadom, otpad je definisan kao sve materije ili predmeti koje vlasnik odlaže, namjerava odložiti ili se traži da budu odloženi u skladu sa jednom ili više kategorija otpada, navedenoj u listi otpada i utvrđenoj u provedbenom propisu. Osnovna načela upravljanja otpadom, definirana članom 5. Zakona o upravljanju otpadom,

su: prevencija - izbjegavanje nastajanja otpada ili smanjivanje količine i štetnosti nastalog otpada da bi se smanjio rizik po zdravlje ljudi i okoliš i da bi se izbjegla okolinska degradacija; mjere opreznosti ili sprečavanje opasnosti ili šteta po okoliš koju prouzrokuje otpad, preduzimanje mjera, čak i ako nije na raspolaganju potpuna naučna podloga; odgovornost proizvođača otpada koji je odgovoran za odabir najprihvativijeg okolinskog rješenja prema karakteristikama proizvoda i tehnologiji proizvodnje, uključujući životni ciklus proizvoda i korištenje najadekvatnije raspoložive tehnologije; princip zagađivač plaća, odnosno proizvođač ili vlasnik otpada snosi sve troškove prevencije, tretmana odlaganja otpada, uključujući i brigu nakon upotrebe i monitoring, proizvođač otpada je i finansijski odgovoran za preventivne i sanacione mјere zbog šteta po okoliš koje je prouzrokovao ili će ih najvjeroatnije prouzrokovati; blizina - tretman ili odlaganje otpada treba se vršiti u najbližem adekvatnom postrojenju ili lokaciji, uzimajući u obzir okolinsku i ekonomsku profitabilnost, regionalnost - razvoj tretmana otpada i izgradnja objekata za njegovo odlaganje treba se vršiti na način da pokriva potrebe regiona i omogućava samoodrživost izgrađenih objekata.

U planiranju upravljanja otpadom nadležni organi dužni su izraditi planove za upravljanje otpadom koji će obuhvatiti: vrstu, količinu i porijeklo otpada koji se proizvodi i koji se treba tretirati ili odložiti; ciljeve upravljanja otpadom; opće tehničke zahtjeve za upravljanje otpadom i uređaje unutar područja na kojima se nalaze; raspoloživ i podesan tretman, mјesta odlaganja i uređaje unutar određene teritorije; specijalne ugovore za tretman ili odlaganje otpada za veći broj općina; specijalne ugovore za pojedine vrste otpada, kao što je opasni otpad, tečni otpad i ambalažni otpad.

Zakon o upravljanju otpadom sadrži strateške ciljeve sa razrađenim prioritetima u upravljanju otpadom i pojedinim aktivnostima koje se trebaju preduzeti, listu mјera koje se trebaju preduzeti i procjenu troškova za izvršavanje zadataka u upravljanju otpadom.

3.1.1 Federalna strategija upravljanja otpadom

U Federaciji BiH urađena je Federalna strategija upravljanja otpadom (2008 godine) kao sastavni dio, komponenta Federalne strategije upravljanja okolišem, koja je postavila strateške ciljeve razvoja sektora upravljanja otpadom na području F BiH i propisala mјere za njihovo dostizanje. Glavna svrha Strategije je uspostava realnog okvira za smanjenje količina otpada koji nastaje, te održivo upravljanje novo nastalim otpadom.

Mjere koje proizilaze iz strategije otpada 2008–2018, a koje se odnose na općine i komunalna preduzeća, pretpostavljaju donošenje planova i propisa kojim će se omogućiti uvođenje nekih novih načina prikupljanja i odlaganja, zatim povećanje obima usluga prikupljanja, uvođenje odvojenog prikupljanja otpada i dovođenje ovih poslova u stanje ekomske održivosti. Rokovi predviđeni Strategijom za izvršavanje nekih mјera već su protekli, tako da će to prolongirati postizanje postavljenih ciljeva u planu. Određene mјere za koje su predviđena velika sredstva neće se moći provesti u datim rokovima, kao npr. zatvaranje i potpuna sanacija općinskih deponija.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je svojim Zaključkom broj 73/2019 u potpunosti prihvatile Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Federalne strategije okoliša 2008-2018 koji kaže da će do donošenja i usvajanja nove Federalne strategije zaštite okoliša, Federalno ministarstvo okoliša i turizma u svom procesu planiranja redovno koristiti Program aproksimacije propisa Federacije Bosne i Hercegovine sa pravnom stečevinom Evropske unije u oblasti okoliša.

Tabela 5. Obaveze općina prema Federalnoj strategiji upravljanja otpadom, 2008-2018

Operativni cilj	Mjere iz općinske nadležnosti			Rok
Povećati broj stanovnika obuhvaćen organiziranim prikupljanjem otpada prema sljedećoj dinamici: 2011 2014 2018 70% 85% 95%	<ul style="list-style-type: none"> Napraviti program povećanja broja stanovnika pokrivenog organiziranim prikupljanjem za svaku općinu FBiH sa procjenom sredstava Realizirati programe povećanja broja stanovnika pokrivenog organiziranim prikupljanjem 			2008 U skladu sa dinamikom operativnog cilja
Stvoriti uvjete za sanitarno odlaganje kapaciteta za najmanje 5 godina odlaganja u svim regijama (100% u 2011. godini)	<ul style="list-style-type: none"> Definirati regije, potpisati općinske sporazume Izraditi općinske planove i propise kojima se definiraju lokalne obaveze u odnosu na primjenu koncepta regionalnog deponiranja definiranog Kantonalnim planom 			2008 2011
Ukloniti nelegalna odlagališta i sanirati područje na kojem su se nalazila prema sljedećoj dinamici: 2011 2014 2018 50% 80% 95%	<ul style="list-style-type: none"> Napraviti kratkoročni program uklanjanja nelegalnih odlagališta u svim općinama sa procjenom sredstava 			2008
Sanirati i zatvoriti postojeća općinska odlagališta	<ul style="list-style-type: none"> Izraditi Planove aktivnosti za sanaciju općinskih deponija Sanirati i zatvoriti općinske deponije 			2008 - 2014
Sanirati i zatvoriti postojeća odlagališta, jame, grobnice i groblja sa otpadom životinjskog porijekla	<ul style="list-style-type: none"> Izrada dokumentacije za sanaciju postojećih odlagališta, jama i groblja za otpade životinjskog porijekla Sanacija i zatvaranje postojećih odlagališta, jama, grobniča i groblja za otpad životinjskog porijekla 			2012 - 2013
Smanjenje količina otpada za finalno odlaganje/zbrinjavanje uz efikasnije korištenje resursa	<ul style="list-style-type: none"> Uspostaviti sistem odvojenog prikupljanja u svim općinama FBiH Prikupiti i reciklirati otpad od ambalaže Odvojeno prikupiti biootpadi iz vrtova i parkova 			Vidi tabelu u nastavku

Smanjiti količinu otpada za finalno odlaganje prema sljedećoj dinamici:

Tabela 6. Operativni ciljevi Federalne strategije za smanjenja količina otpada za finalno odlaganje

Operativni ciljevi	2011	2014	2018
Uspostaviti sistem odvojenog prikupljanja otpada u svim općinama FBiH (% od ukupnog broja općina)	30	60	95
Prikupiti i reciklirati otpad od ambalaže (% od ukupno proizvedene količine)	8	20	30
-papir i karton	35	45	55
- staklo	4	10	40
- metal	55	60	65
- plastika	3	6	15
Odvojeno prikupiti biootpadi iz vrtova i parkova	30	50	70

3.1.2 Federalni plan upravljanja otpadom

Plan upravljanja otpadom, kao provedbeni dokument Strategije, mora biti u potpunosti usklađen sa spomenutim strateškim ciljevima, te odredbama Federalnog plana upravljanja otpadom (usvojen na nivou Federacije BiH za period 2012-2018 godina).

U skladu sa članom 6. Zakona o upravljanju otpadom, pripremljen je Federalni plan upravljanja otpadom 2012-2017 i usvojen Odlukom Vlade objavljenoj u "Službenim novinama FBiH" broj 4/12.

Federalni plan upravljanja otpadom čini provedbeni dokument Strategije upravljanja otpadom Federacije BiH. Pregled mjera iz Akcionog plana koji podrazumijeva učešće općina je dat u Tabeli 7.

Tabela 7 Obaveze općina u skladu sa Federalnim planom upravljanja otpadom

Mjera	Rok/vrijeme izvrsenja	Odgovornost	Iznos	Izvor sredstava
Smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi i uspostava prioritetne infrastrukture za integrirano upravljanje otpadom				
Priprema programa povećanja broja stanovnika organiziranim prikupljanjem za svaku općinu FBiH sa procjenom sredstava	2012-2013	Općine	200.000	Općinski proračun
Realizirati programe povećanja broja stanovnika organiziranim prikupljanjem	U skladu sa operativnim ciljevima	Općine		EU, WB
Sklopiti međuopćinske ugovore o zajedničkom osnivanju i korištenju budućeg RCUO i/ili CUO	2012	Općine		
Pripremiti studije lokalizacije i izvodivosti RCUO u čijem sastavu su odlagališta za pojedine regije, te studije lokalizacije i izvodivosti PS/CUO. Upisati lokacije u prostorno plansku dokumentaciju	2012-2013	Općine, kantonalna ministarstva	1.000.000	Općinski i kantonalni proračun, EU, EC, WB
Izraditi općinske planove upravljanja otpadom i propise kojima se definiraju lokalne obveze u odnosu na primjenu koncepta regionalnog deponiranja definiranog Kantonalnim planom	2013-2014	Općine	800.000	Općinski proračun
Napraviti kratkoročni program uklanjanja nelegalnih odlagališta u svim općinama sa procjenom sredstava	2012	Općine	200.000	Općinski proračun
Izraditi Planove aktivnosti za sanaciju općinskih deponija	2012	Općine	50.000 po planu	Općinski proračuni WB
Sanirati i zatvoriti općinska odlagališta otpada	2017	Općine	250.000.000	Općinski, kantonalni i federalni proračun, Fond za zaštitu okoliša EU, WB

3.1.3 Zakon o komunalnim djelatnostima

(“Službene novine Tuzlanskog kantona” broj: 11/05, 7/07, 8/12 i 14/13)

Zakonom o komunalnim djelatnostima se određuju komunalne djelatnosti, načela, način obavljanja i finansiranja, te druga pitanja od značaja za uspješno obavljanje komunalnih djelatnosti na području Tuzlanskog kantona.

Pod komunalnim djelatnostima podrazumijeva se naročito: pružanje komunalnih usluga od interesa za fizička i pravna lica, te finansiranje građenja i održavanje objekata i uređaja komunalne infrastrukture kao cjelovitog sistema na području općina kao i kantona, kada je to propisano Zakonom. Obavljanje komunalnih djelatnosti određenih Zakonom obezbjeđuju općine. Općine su dužne posebnim propisima regulirati uslove i način organiziranja poslova u vršenju pojedinih komunalnih djelatnosti.

Odredbama člana 3., 5. i 6. propisano je da se pod komunalnim djelatnostima između ostalog smatra i odlaganje komunalnog otpada, te da odlaganje komunalnog otpada podrazumijeva obradivanje i trajno odlaganje komunalnog otpada na sanitarnu deponiju, otvaranje, saniranje i zatvaranje deponije po posebnim propisima. Dalje je propisano da su komunalne djelatnosti od javnog društvenog interesa, iste se obavljaju kao javne službe, te da općine, odnosno gradovi, obezbjeđuju obavljanje komunalnih djelatnosti na način utvrđen odredbama člana 8. (javno preduzeće, ugovor o povjeravanju komunalnih poslova, ugovor o koncesiji)

3.1.4 Plan upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona

Plan upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona obuhvata plansko razdoblje 2015.-2020. U okviru Plana upravljanja otpadom TK su definirani operativni ciljevi uspostave integralnog sistema upravljanja otpadom na području TK u okvirima Strateških ciljeva višeg reda. Krovni cilj Plana upravljanja otpadom TK je: „Uspostava integralnog sistema upravljanja otpadom na području Tuzlanskog kantona, kao dijela jedinstvenog integralnog sistema upravljanja otpadom na području Federacije BiH“.

Kantonalni plan upravljanja otpadom, kao odgovarajući regionalni razvojni program, ima za svrhu da pomaže u procjeni problema upravljanja otpadom, određivanju prioriteta i utvrđivanju aktivnosti u svrhu poboljšanja upravljanja otpadom na području TK. Prema tome, svrha izrade Plana upravljanja otpadom TK je unapređenje transparentnosti, efikasnosti i kvaliteta donošenja odluka po pitanju upravljanja otpadom, obučavanja kadrova potrebnih za rješavanje problema iz oblasti upravljanja otpadom, podjeli odgovornosti kantonalnih organa vlasti sa različitim interesnim grupama i sl, te služi kao efikasno sredstvo za identifikaciju stanja rješavanja problema upravljanja otpadom u TK.

U okviru Plana upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona je definiran Akcijski plan koji propisuje obaveze općina i komunalnih preduzeća na području općina a koji sadrži mјere, vrijeme izvršenja, odgovornost kao i okvirni iznos sredstava za sve ciljeve i vrste otpada identifikovane Planom ukpavljanja otpadom na području Tuzlanskog kantona.

3.1.5 Općinski planski dokumenti

Kada je riječ o općinskim planskim dokumentima u kojima se obrađuje problematika upravljanja otpadom, 2009. godine je urađen Lokalni ekološki akcioni plan Općine Kalesija (LEAP). Pored toga, u općini Kalesija usvojen je i implementiran Plan upravljanja otpadom za plansko razdoblje 2012-2017. godina.

Tabela 8. Operativni ciljevi u oblasti upravljanja otpadom predviđeni PUO-om

Cilj	Opis cilja	Indikator	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Povećati broj stanovnika obuhvaćen organiziranim prikupljanjem otpada	% od ukupnog broj stanovnika	29%	59%	75%	75%	75%	80%
2	Prikupiti i reciklirati otpad od ambalaže							
	Suhi papir i karton za recikliranje	t/god	0	65	497	135	174	221
	Staklo za recikliranje		0	4	8	12	23	36
	Plastika za recikliranje		0	1,3	9	12	16	24
3	Ukloniti nelegalna odlagališta i sanirati područje na kojem su se nalazila	Broj saniranih deponija/broj nelegalnih 2012	0	15/56	56/56			
4	Zatvoriti i sanirati odlagalište „Vis“	%	0	Izrada Plana prilagođavanja i projektne dokumentacije zatvaranja	40%	100%		
5	Uspostaviti sistem prikupljanja specijalnog otpada		0	Proizvođači Spec. Otpada Određena lokacija za građ. otpad	Ugovori sa ovlaštenim operatorima Određena cijena usluga	Za građ. otpad stavljen u funkciju Građani imaju besplatnu infotelefon i dojavu		
6	Podići nivo javne svijesti	Broj projekata iz oblasti otpada Broj stanovnika uključenih u projekte	0	1-2 akcije Broj učesnika 500 po izvedenoj akciji	2 akcije Broj učesnika 600 po izvedenoj akciji	3 akcije Broj učesnika 600 po izvedenoj akciji	3 akcije Broj učesnika 600 po izvedenoj akciji	3 akcije Broj učesnika 700 po izvedenoj akciji

Strategija lokalnog razvoja općine Kalesija 2018. – 2027.

Općina Kalesija je svojim strateškim dokumentom razvoja "Strategijom lokalnog razvoja Općine Kalesija 2018-2027" ("Sl.glasnik općine Kalesija", br. 1A/18), koja je usvojena 30.12.2017. godine, predviđela izradu Plana upravljanja otpadom koji je obuhvaćen Strateškim ciljem 3: "Smanjiti zagađenje okoliša i stepen rizika od poplava i klizišta", Sektorski cilj 3.1: "Unaprijediti komunalnu infrastrukturu" i Program: 3.1.3.1. "Izrada plana upravljanja otpadom".

3.2 Zakonska regulativa

U nastavku se daje pregled odredbi iz relevantnih propisa na svim nivoima, a koje na bilo koji način utiču na organizaciju upravljanja otpadom na nivou općine.

Tabela 8 Propisi od značaja za upravljanje otpadom na nivou BiH

Zakon/Pravilnik	Broj Sl. glasnika BiH	Nadležnosti/Obaveze
Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati pravna i fizička lica za promet fitofarmaceutskim sredstvima	51/11	Pravilnikom se propisuju uslovi u pogledu prostorija, opreme i kadrova, koje moraju ispunjavati pravna i fizička lica, koja obavljaju promet fitofarmaceutskim sredstvima- FFS. Promet FFS na malo (poljoprivredna apoteka), moraju imati odgovarajući skladišni prostor za čuvanje FFS, prostor za privremeno skladištenje otpada FFS, prodajni prostor i radni prostor za odgovorno lice. Prostor za privremeno skladištenje otpada FFS može se nalaziti i u sklopu skladišnog prostora namijenjenog za čuvanje FFS. Odgovorno lice se brine za skupljanje otpada FFS i otpadne ambalaže u skladu s propisima koji uređuju opasni otpad.
Zakon o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini	88/07	Čl 17: Propise za upravljanje radioaktivnim otpadom donosi direktor Agencije u skladu s međunarodnim standardima. <i>Propis još nije donesen.</i>
Pravilnik o medicinskim sredstvima	04/10	Čl 87: Medicinska sredstva koja više nisu u uporabi zbrinjavaju se o trošku vlasnika odnosno pravne ili fizičke osobe kod koje je medicinsko sredstvo zatećeno.
Pravilnik o zbrinjavanju farmaceutskog otpada	23/11	Čl 3: Definira farmaceutski otpad Čl 6: Definira obavezu proizvođača farmaceutskog otpada da pripremi Plan upravljanja otpadom Čl 7: Proizvođač otpada je dužan prikupljati otpad selektivno u skladu sa dogovorenim budućim tretmanom. Čl 9: Propisuje obavezu razvrstavanja otpada po vrstama Čl 12: Propisuje obavezu sklapanja ugovora radi prenosa obaveza upravljanja otpadom na operatera sistema i sadržaj tog ugovora Čl 13: Transport opasnog otpada mora biti praćen odgovarajućom dokumentacijom.
Zakon o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH	48/10, 75/06, 44/07, 6/06	Propisano je da je na javnim putevima zabranjeno podizati objekte, uređaje ili postrojenja, saditi sadnice ili postavljati predmete kojima se umanjuje preglednost puteva, kao i preglednost na raskrsnici, ili vršiti bilo kakve radnje koje bi mogle ugrožavati ili ometati saobraćaj na javnom putu ili oštećivati javni put i objekte na njemu.

Tabela 9. Propisi od značaja za upravljanje otpadom na nivou Federacije BiH

Naziv propisa	Broj Službenih novina FBiH	Propisane obaveze
Zakon o principima lokalne samouprave FBiH	49/06	<p>Čl .2 Lokalna samouprava podrazumjeva pravo i sposobljenost jedinica lokalne samouprave da, u granicama zakona, reguliraju i upravljaju određenim javnim poslovima na osnovu vlastite odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.</p> <p>Čl.4 Općina je jedinica lokalne samouprave koja je na osnovu ispunjavanja propisanih kriterija uspostavljena zakonom.</p> <p>Čl.8 U vlastite nadležnosti jedinice lokalne samouprave posebno spadaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite čovjekove okoline; • donošenje prostornih, urbanističkih i provedbenih planova, uključujući zoniranje; • upravljanje, finansiranje i unapređenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture; • prikupljanje i odlaganje čvrstog otpada; • održavanje javne čistoće.
Zakon o upravljanju otpadom	33/03 ,72/09, 92/17	<p>Čl 6: Propisuje da je federalni plan upravljanja otpadom provedbeni dokument Strategije upravljanja otpadom Federacije BiH i njegov sadržaj</p> <p>Čl. 9: Saradnja sa kantonom kod izrade Kantonalnog plana upravljanja otpadom</p> <p>Čl. 10: propisuje obavezu izrade općinskih planova upravljanja otpadom i sadržaj tih planova:</p> <ul style="list-style-type: none"> • programe o sakupljanju opasnog otpada iz domaćinstava; • programe za korištenje komponenti iz komunalnog otpada; • programe za smanjenje procenta biorazgradivog otpada i ambalažnog otpada u komunalnom otpadu; • programe za podizanje javne svijesti u upravljanju otpadom; • lociranje postrojenja za upravljanje otpadom; <p>Čl.12-13: Obaveza dobivanja dozvole za obavljanje aktivnosti tretmana otpada i njegovog odlaganja (komunalna poduzeća)</p> <p>Čl 10-11: Obaveza da operator postrojenja za koje je potrebna okolinska dozvola izradi Plan upravljanja otpadom i imenuje odgovornu osobu za poslove upravljanja otpadom</p> <p>Čl.22: Daje mogućnost da proizvođač i prodavač prenesu obaveze upravljanja otpadom na operatera sistema za prikupljanje otpada putem ugovora ili sporazuma</p> <p>Čl.23: Definira uspostavu sistema prikupljanja otpada od strane operatera za upravljanje otpadom</p> <p>Čl. 24: Definira odgovornost proizvođača i vlasnika otpada da ponovno koriste i recikliraju otpad te ga skladište na okolinski prihvatljiv način.</p> <p>Čl.25-28: Definira vršenje upravljanja komunalnim otpadom, donošenje odgovarajućih propisa i njihovog sadržaja</p> <p>Čl 30: Definira obavezu selektivnog prikupljanja otpada od strane proizvođača ili vlasnika otpada</p> <p>Čl 36: Definira obavezu odvojenog sakupljanja opasnog otpada proizvedenog u domaćinstvima, institucijama i službama i predavanje ovlaštenom operateru.</p> <p>Čl 37: Definira obavezu registriranje svake deponije u katastru nekretnina</p>

Naziv propisa	Broj Službenih novina FBiH	Propisane obaveze
Pravilnik o kategorijama otpada sa listama	09/05	Ovim pravilnikom propisuju se kategorije otpada sa listama prema osobinama otpada i djelatnosti iz kojih potiče otpad.
Pravilnik o izdavanju dozvole za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom	09/05	Ovim pravilnikom uređuje se postupak izdavanja dozvole za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom, utvrđuju aktivnosti male privrede za koje nije potrebno pribavljanje dozvole i uslovi uz čije ispunjenje nije potrebno pribavljanje dozvole.
Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom	88/11	Čl 12: Proizvođači, uvoznici, punioci, pakeri distributeri i krajnji snabdjevači moraju organizirati posebno mjesto za preuzimanje, skupljanje, sortiranje i privremeno čuvanje ambalažnog otpada koji je preuzet ili je nastao u njihovoj djelatnosti ako količina u toku kalendarske godine takvog ambalažnog otpada premašuje: 80 t za papir i/ili 300 t za staklo i/ili 100 t za metale i/ili 30 t za plastiku Čl 14: Proizvođači, uvoznici, punioci, pakeri distributeri i krajnji snabdjevači putem ugovora prenose svoje obaveze na operatera sistema koji je dužan da obezbjedi preuzimanje otpada, njegovo ponovno iskorištenje i odlaganje.
Zakon o prikupljanju proizvodnji i prometu sekundarnih sirovina i otpadnih materijala	35/98	Čl.8: Pravne osobe koje obavljaju komunalnu djelatnost prikupljanja otpadaka u gradovima i naseljima dužne su da iz tih otpadaka izdvajaju skundarne sirovina,da ih razvrstavaju po vrstama i na osnovu ugovora isporučuju preduzećima koja se bave preradom i proizvodnjom sekundarnih sirovina.
Uredbu o selektivnom prikupljanju, parkiranju i označavanju otpada	38/06	Cijela uredba se primjenjuje na proizvođače otpada i način prikupljanja, parkiranja i označavanja otpada sa posebnim akcentom na postupanje sa opasnim otpadom. Pravilnik se NE odnosi na kućni otpad ni otpad proizведен u zdravstvenim ustanovama.
Pravilnik o uvjetima za prijenos obaveza upravljanja otpadom sa proizvođača na operatera sistema za prikupljanje otpada	09/05	Ovim pravilnikom se propisuju uslovi pod kojima prizvođač i prodavac mogu prenijeti svoje obaveze upravljanja otpadom na operatera sistema za prikupljanje otpada putem ugovora ili sporazuma.
Pravilnik o sadržaju plana prilagođavanja upravljanja otpadom za postojeća postrojenja za tretman i odlaganje otpada i aktivnostima koje preduzima nadležni organ	09/05	Ovim pravilnikom se uređuje sadržaj Plana prilagođavanja za općinske deponije.
Uredba koja regulira obavezu izvještavanja operatora i	31/06	Ovom uredbom propisuje se obaveza dostavljanja godišnjeg izvještaja o ispunjenju uslova iz dozvole za upravljanje otpadom ili okolinske dozvole izdate proizvođačima otpada i operatorima postrojenja ili pogona za tretman otpada za

Naziv propisa	Broj Službenih novina FBiH	Propisane obaveze
proizvođača otpada o provođenju programa nadzora, monitoringa i vođenja evidencije prema uslovima iz dozvole		upravljanje otpadom (komunalnim poduzećima)
Pravilniku o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu	19/04	Ovaj pravilnik daje popis pogona i postrojenja koji imaju obavezu izrade studije uticaja na okoliš i dobivanja ekološke dozvole na federalnom nivou. Napomena: Isti pogoni i postrojenja su dužni pripremiti Plan upravljanja otpadom koji čini sastavni dio aplikacije za okolišnu dozvolu i čije odredbe se prepisuju kao obaveza u okolišnu dozvolu.
Pravilnik o upravljanju medicinskim otpadom	77/08	Čl. 5: Upravljanje medicinskim otpadom vrši se na osnovu Plana upravljanja medicinskim otpadom. Zdravstvena ustanova dužna je donijeti Plan upravljanja medicinskim otpadom u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika. Čl. 6: Zdravstvena ustanova dužna je imenovati referenta za upravljanje otpadom u ustanovi. Čl. 7: Propisuje da je referent za upravljanje otpadom izrađuje i prilagođava Plan upravljanja medicinskim otpadom u ustanovi, vrši nadzor na primjenom, obučava radnike, brine se o odlaganju otpada, vodi evidenciju i pokreće incijative za smanjenje otpada. Čl. 8: Propisuje da je zdravstvene ustanove koja zapošljava više od 50 radnika je dužan uspostaviti odbor za upravljanje otpadom. Čl. 10: Veoma infektivni otpad treba tretirati toplotnom ili hemijskom sterilizacijom prije nego što se isti pomješa sa ostalim infektivnim otpadom. Medicinski otpad potrebno je držati u kutijama ili ambalaži na kojoj su jasno navedene karakteristike i obilježja kategorija i koje pružaju odgovarajuću zaštitu za osobe iz medicinskih ustanova koje stupaju u kontakt prilikom rukovanja navedenom ambalažom. Čl. 11: Sadržaj Plana upravljanja medicinskim otpadom Čl. 13: Propisuje da se infektivni otpad odlaže u crvenu burad, a ostali medicinski otpad iz čl.10 u žutu burad. Crvena burad sa infektivnim i eventualno biološkim otpadom moraju biti u minusnom režimu. Na buradima treba jasno istaknuti znak opasnosti i natpis "INFEKTIVNI OTPAD". Čl. 16: Rukovodilac zdravstvene ustanove dužan je da obezbijedi da se lijekovi nabavljaju putem ugovora kojim se dozvoljava povrat lijekova sa isteklim rokom upotrebe proizvođaču ili dostavljaču.
Pravilnik o životinjskom otpadu i drugim neopasnim materijalima prirodnog porijekla koji se mogu koristiti u poljoprivredne	08/08	Čl. 3: Životinjske fekalije – otpadne životinjske materije i sadržaj predzeludaca i crijeva goveda- i drugi neopasni materijali biološkog i prirodnog porijekla koji nisu kontaminirani opasnim i štetnim materijama, mogu se koristiti u poljoprivredne svrhe kao đubrivo. Zabranjeno je otvoreno odlaganje na poljoprivredno zemljište većih komada mesa i drugog životinjskog otpada, koje će

Naziv propisa	Broj Službenih novina FBiH	Propisane obaveze
svrhe		vidno narušavati prirodno okruženje te privlačiti lešinare Čl. 4: Definira visoko rizični otpad i nalaže da se sav proizvedeni životinjski otpad mora neškodljivo ukloniti. Čl. 5-8: Definira da se mulj iz postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda, iz septicke jama ili sličnih instalacija može koristiti u poljoprivredi na kontrolisani način i propisuje uvjete pod kojima je to omogućeno. Čl. 9: Nalaže da se biorazgradivi otpad može koristiti u poljoprivredi tek nakon kompostiranja. Čl. 10: Hemikalije koje se koriste u poljoprivredi, a sadrže opasne materije se smatraju opasnim otpadom, prema Pravilniku o kategorijama otpada sa listama („Službene novine Federacije BiH“ broj 9/05) i zbrinjavaju se na način propisan članom 36. Zakona o upravljanju otpadom.
Zakon o apotekarskoj djelatnosti	40/10	Čl. 12: Propisuju da apoteke moraju imati uspostavljen sistem upravljanja farmaceutskim otpadom u skladu sa važećim standardima, kao i posebnim propisima koji regulišu ovu oblast. Čl. 25: Propisuje obavezu blagovremenog zbrinjavanja neispravnih lijekova koji se smatraju farmaceutskim otpadom, kao i medicinskih sredstva koja više nisu za upotrebu ili su neispravna na način i pod uslovima predviđenim državnim Zakonom, kao i propisima donijetim na osnovu tog zakona.
Pravilnik o bližim uvjetima glede prostora, opreme i kadra, kriterijima za osnivanje i obavljanje ljekarničke djelatnosti u svim organizacionim oblicima, kao i načinu i postupku njihove verifikacije	44/12	Član 9: U ljekarni se osigurava odlaganje i zbrinjavanje farmaceutskog i drugog otpada, te uspostavlja sustav upravljanja farmaceutskim otpadom suglasno Pravilniku o zbrinjavanju farmaceutskog otpada ("Službeni glasnik BiH", broj 23/11). Član 41-43: U postupku utvrđivanja ispunjenosti uvjeta prostora, opreme i kadra za rad ljekarne potrebno je dostaviti, između ostalog, dokaze o uspostavljenom sustavu upravljanja farmaceutskim otpadom sukladno važećim standardima, što podrazumijeva posjedovanje plana upravljanja farmaceutskim otpadom, opreme i ambalaže za zbrinjavanje farmaceutskog otpada ukoliko se isti transportira do druge osobe, kao i, u pravilu, ugovor sa fizičkom ili pravnom osobom koje obavlja funkciju operatera sustava za prikupljanje otpada, a suglasno Pravilniku o zbrinjavanju farmaceutskog otpada.
Zakon o zaštiti okoliša	33/03,38/09	Čl.27: Općinske službe za upravu su dužni pružiti podršku obrazovnim institucijama,vjerskim zajednicama,naučnim institucijama,stručnim organizacijama i udruženjima kako bi mogli djelotvornije provoditi svoje obrazovne i trening aktivnosti u oblasti okoliša.
Zakon o cestama	12/10 i 16/10	PropiKomunalac je zabrana poduzimanja bilo kakvih radova ili radnji na javnoj cesti i cestovnom pojasu ako bi ti radovi ili radnje mogli oštetiti javnu cestu, povećati troškove održavanja, odnosno ugrožavati ili ometati promet na njoj

Tabela 10 Kantonalni propisi od značaja za upravljanje otpadom

Zakon/Pravilnik	Broj Sl. Novina TK	Nadležnosti / Obaveze
Zakon o komunalnim djelatnostima	11/05, 7/07, 8/12 i 14/13	Propisuje obavezu sakupljanja, odvoza i deponovanja otpada, obaveze i način na koji lokalna samouprava uređuje odnosno organizuje pružanje svih komunalnih usluga i davaoca svih komunalnih usluga pa samim time i usluga sakupljanja, odvoza i deponovanja otpada.
Odluka o pristupanji izradi Kantonalnog plana upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona 2013.-2018.	12/12	Propisuje vremensko period na koji se plan odnosi, rokove za izradu plana, nosioca pripreme za izradu plana, nosioca izrade, faze izrade plana.
Zakon o lokalnoj samoupravi	6/98, 13/99	Član 9. Općina i grad su samostalni u odlučivanju u poslovima iz samoupravnog djelokruga u skladu sa ustavom i ovim zakonom, a podliježe nadzoru, koji obavljaju nadležni organi. Član 10: Općina u okviru svog samoupravnog djelokruga: -obavlja komunalne i druge uslužne djelatnosti; -osigurava zaštitu i uredjenje čovjekove okoline u skladu sa zakonom
Kantonalnog plana upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona 2015. - 2020.	05/15	Plan upravljanja otpadom je zakonska obaveza kantona, ali istovremeno odražava složenost aktivnosti upravljanja otpadom, te predstavlja instrument oko kojeg se trebaju složiti svi relevantni nadležni organi u općinama i na osnovu kojeg će se planirati aktivnosti i ulaganja u sektor upravljanja otpadom

Tabela 11. Općinski propisi od značaja za upravljanje otpadom

Naziv odluke	Br. službenog glasnika Općine	Propisane obaveze
-Odluka o komunalnom redu -Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o komunalnom redu	7/01, 5/09, 6/17	Ovom Odlukom uređuje se održavanje komunalnog reda, kao i odnosi u komunalnim djelatnostima na području općine Kalesija, a naročito na području uređenja naselja, održavanja čistoće i čuvanja javnih površina, skupljanje, odvoz i postupanje sa komunalnim otpadom, uklanjanje snijega i leda, uklanjanje protivpravno postavljenih predmeta na javnim i drugim površinama, kao i mјere za provođenje komunalnog reda i kaznene odredbe predviđene za povrede ponašanja utvrđenih ovom odlukom.
Odluka o davanju saglasnosti na Cjenovnik komunalnih usluga odvoza	2/06, 9/07	Ovom odlukom je data saglasnost na cjenovnik usluga odvoza otpada. Utvrđene su cijene odvoza otpada za područje Kalesije

otpada I usluga centralnog grijanja		Centar i ostala područja van Kalesije cenzar. Cjenovnikom su utvrđene zasebno naknade za : stanove (objekti kolektivnog stanovanja); porodične kuće; školske ustanove ; javne zdravstvene ustanove; pravna lica.
Odluka o pristupanju osnivanja JP "Regionalna deponija" Zvornik	9/09	Data ovlašćenja Općinskom Načelniku da u ime Općine potpiše ugovor o osnivanju JP "Regionalna deponija" Zvornik. DefiniKomunalac visina osnivačkog uloga Općine Kalesija.
Odluka o davanju garancije na kreditno zaduženje JP „Regionalna deponija“ Zvornik	10/09, 4/10	Ovom odlukom utvrđuje se potreba uslovi i način davanja garancije za kreditno zaduženje JP "Regionalna deponija" Zvornik. Iznos kreditnih sredstava, rokovi otplate, grejs period, kamatna stopa.
Općinski plan upravljanja otpadom	04/13	Predstavlja operativni plan sa detaljnim opisima postojećeg sistema za upravljanje otpadom (npr. sistema skupljanja otpada, postrojenja za obradu, i dr.) te mjerama koje teže unapređenju postojećih sistema kako bi se dosegli strateški ciljevi iz dokumenata višeg reda.
Odluka o obaveznom prikupljanju i odvozu komunalnog otpada na području općine Kalesija	6/13	Ovom odlukom utvrđuje se postupak, provođenje nadzora i kaznene odredbe u vezi obaveznog korištenja komunalne usluge održavanja čistoće u dijelu koji se odnosi na prikupljanje i odvoz komunalnog otpada na području općine Kalesija
Odluka o određivanju lokacije za stočno groblje	9/7 , 1/18	

3.3 Analiza i zaključci

Trenutno važeća zakonska regulativa dosta detaljno obrađuje oblast upravljanja otpadom i definira uloge svih aktera u njemu. Krovni Zakon o upravljanju otpadom FBiH (S.N. FBiH 33/03, 72/09 i 92/17) predstavlja polaznu osnovu koja zajedno sa podzakonskim aktima zajedno daju jasnu sliku načina na koji se regulira pitanje integralnog upravljanja čvrstim otpadom. Na njih se naslanjaju sektorski propisi iz oblasti radijacijske sigurnosti, upravljanja medicinskim otpadom, upravljanja farmaceutskim otpadom, upravljanja otpadom životinjskog porijekla, upravljanje otpadom od hemikalija koje se koriste u poljoprivredi, upravljanje ambalažnim otpadom, upravljanje elektroničnim i elektronskim otpadom, itd., koji svi zajedno jasno definiraju ulogu svih aktera u sistemu, od proizvođača do trećih lica koja se bave sakupljanjem i konačnim zbrinjavanjem otpada. Ovom zakonskom regulativom su obuhvaćeni svi proizvođači koji su identificirani federalnim i kantonalnim pravilnikom o pogonima i postrojenjima koja mogu biti pušteni u rad samo ako imaju okolišnu dozvolu, te zdravstvene, farmaceutske i fitofarmaceutske ustanove, kojima je propiKomunalac obaveza izrade Plana upravljanja otpadom sektorskim propisima.

Zakon o upravljanju otpadom FBiH i prateći podzakonski akti propisuju obavezu razdvajanja otpada i odgovarajućeg tretmana za pojedine kategorije. Zakonodavac je donio posebne

propise za ambalažni otpad, medicinski otpad i otpadne gume. Nedostaju posebni propisi koji će regulisati način upravljanja specifičnim vrstama otpada: otpadnim uljima, iskorištenim baterijama, akumulatorima, otpadima od električne i elektronske opreme. Na osnovu Zakona o fitofarmacetuskim sredstvima („Sl.glasnik BiH“, broj:76/11) donesen je i pravilnik kojim se uređuje obaveza poljoprivrednih apoteka za zbrinjavanje iskorištene ambalaže od sredstava za zaštitu bilja.

Zakonom o upravljanju otpadom je predviđeno da svaki proizvođač otpada ima sklopljen ugovor sa ovlaštenim operaterom. Način sticanja ovlaštenja je propisan zakonom. Međutim, navedeni propisi nisu u potpunoj primjeni, jer zahtijevaju značajna finansijska sredstva i tehničku opremljenost. Takođe, za plasman pojedinih kategorija potrebno je angažovanje ovlaštenih operatera.

Statutom Općine Kalesija kao poslovi kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, utvrđeni su i: poslovi utvrđivanja i provođenja politike zaštite čovjekove okoline, poslovi upravljanja, financiranja i unaprjeđenja djelatnosti, objekata lokalne komunalne infrastrukture, uključujući i „aktivnosti prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada“, te poslovi zaštite i unaprjeđenja prirodnog okoliša.

Općina Kalesija donijela je Odluku o načinu postupanja sa komunalnim i njemu sličnim otpadom („Sl. glasnik Općine Kalesija“, broj: 6/13), i njome uredila pitanje postupanja (sakupljanja, tretiranja i odlaganja) sa komunalnim i njemu sličnim otpadom, u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima i Zakonom o upravljanju otpadom.

U cilju zaokruženja pravnog okvira iz oblasti upravljanja otpadom, neophodno je da općinski propisi dožive određene izmjene u cilju provođenja Općinskog plana upravljanja otpadom, a cijene komunalnih usluga će trebati uskladiti sa Općinskim planom upravljanja otpadom, kantonalnim Zakonom o komunalnim djelatnostima i općinskim propisima.

4. Institucionalni okvir upravljanja otpadom

4.1 Institucionalna organizacija

Statutom Općine Kalesija-prečišćeni tekst (Službeni glasnik Općine Kalesija broj 10/07 , 7/08, 10/11,3/12 I 6/13) uređuje se samoupravni djelokrug jedinice lokalne samouprave, organi, međusobni odnosi organa, mjesna samouprava, neposredno učestvovanje građana u odlučivanju, finansiranje i imovina, propisi i drugi akti, javnost rada, saradnja jedinica lokalne samouprave, odnosi i saradnja sa federalnim i kantonalnim vlastima, kao i druga pitanja od značaja za organizaciju i rad Općine Kalesija. Ovlaštenja i obaveze koje proizilaze iz samoupravnog djelokruga Općine podijeljene su između predstavničkog organa - Općinskog vijeća i izvršnog organa - Općinskog načelnika. Općinsko vijeće donosi opće akte i druge akte u okviru samoupravnog djelokruga Općine te obavlja druge poslove u skladu sa Ustavom, zakonom i ovim statutom. Statutom Općine Kalesija utvrđeno je da Općina obavlja poslove kojim se neposredno ostvaruju potrebe građana, i to naročito poslove koji se odnose na:

- utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite čovjekove okoline,
- prikupljanje i odlaganje čvrstog otpada,
- održavanje javne čistoće,
- preduzimanje mjera za osiguranje higijene i zdravlja,

Radom Jedinstvenog općinskog organa uprave rukovodi općinski načelnik, kao organ izvršne vlasti u općini u skladu sa zakonom, Statutom i drugim propisima općine. Rukovođenje Jedinstvenim organom uprave, načelnik ostvaruje putem pomoćnika načelnika i sekretara Općinskog vijeća koji neposredno rukovode službama za upravu.

Poslove i zadatke lokalne samouprave iz nadležnosti općine, kao i upravne poslove koji se federalnim i kantonalnim zakonom stave u nadležnost općine, vrši Jedinstveni organ uprave putem sljedećih službi za upravu:

- Stručna služba Općinskog vijeća i Općinskog načelnika,
- Općinska služba za privredu i budžet:
 1. Odsjek za poljoprivrodu, vodoprivodu i poduzetništvo,
 2. Odsjek za budžet,
- Općinska služba za opću upravu i društvene djelatnosti:
 1. Odsjek za društvene djelatnosti i opću upravu,
 2. Odsjek za boračko-invalidsku zaštitu i raseljena lica.
- Općinska služba za prostorno uređenje, geodetske i imovinsko – pravne poslove
 1. Odsjek za prostorno planiranje i građenje
 2. Odsjek za imovinsko pravne poslove.
- Općinska služba za komunalne poslove i civilnu zaštitu:
 1. Odsjek za civilnu zaštitu i
 2. Odsjek za protivpožarnu zaštitu – TVJ
 3. Odsjek za komunalne poslove

U postojećoj sistematizaciji Općine Kalesija, poslovima vezanim za upravljanje otpadom bavi se Općinska služba za komunalne poslove i civilnu zaštitu - Odsjek za komunalne poslove.

Odsjek za komunalne poslove izvršava zakone, odnosno vrši stručne i druge upravne poslove koji se odnose na Zakon o komunalnoj djelatnosti, pružanje usluga od interesa za pravna i fizička lica, finansiranje građenja i održavanja objekata i uređaja komunalne infrastrukture na području općine a naročito snabdijevanje pitkom vodom, odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda, snabdijevanje toplotnom energijom, obavljanje javnog prijevoza putnika, održavnje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, održavanje javnih parking prostora i javnih garaža, održavanje grobalja, obavljanje pogrebnih poslova, tržnice i pijace, održavanje javne rasvjete, dekorisanje, obavljanje dimnjačarskih poslova i dr.

4.2 Ugovori i saradnja u oblasti upravljanja otpadom

Nakon što se odustalo od regionalne deponije u Tuzli Općina se, *Odlukom o pristupanju osnivanja JP "Regionalna deponija" Zvornik, broj 01-05-2-3931 od 26.11.2009 godine*, uključila u regionalni pristup odlaganja otpada, tako da je sa opštinama Srebrenica, Zvornik, Bratunac, Vlasenica, Milići, Šekovići, Osmaci i Sapna potpisala Sporazum o osnivanju Međuopćinskog vijeća za realizaciju projekta regionalne sanitarne deponije za čvrsti otpad, od 21.07.2009 godine . Formirano je zajedničko preduzeće "Regionalna deponija Zvornik", uspostavljena je upravljačka struktura i realizovan je projekat izgradnje regionalne deponije na lokaciji "Crni vrh" koja je u funkciji. Općinsko vijeće Kalesija je Odlukom o davanju garancije na kreditno zaduženje JP "Regionalna deponija Zvornik", od 30.12.2009 godine, dala garancije na iznos od 365.000 KM i Odlukom o davanju garancije na kreditno zaduženje JP "Regionalna deponija Zvornik", od 29.04.2010 godine, dala garanciju na iznos od 917.000 KM, sa rokom otplate do 20 godina grejs periodom za otplatu glavnice do 10 godina.

Općinsko vijeće Kalesija (odnosno Skupština općine Kalesija, kao nosilac zakonodavne vlasti u ranijem periodu ex Jugoslavije), je svojom Odlukom osnovalo KP "Komunalac" Kalesija. Ovo preduzeće je doživilo promjenu strukture kapitala, trenutno je općina vlasnik 51 % kapitala, a ostalo je privatni kapital.Od trenutka osnivanja pa do danas KP "Komunalac" d.d. Kalesija obavlja poslove održavanja čistoće, kao i upravljanje otpadom, koji su mu povjereni osnivačkim aktima. Ne postoji ugovor između Općine i preduzeća o pružanju ovih usluga.Nije provedena procedura ugovaranja obavljanja poslova upravljanja otpadom u skladu sa člonom 9. Zakona o komunalnim djelatnostima ("Sl. novine TK", br.11/05) KP "Komunalac" d.d. Kalesija pored obavljanja gore navedenih komunalnih djelatnosti vrši još i uslugu isporuke toplotne energije u grejnoj sezoni za stanove i poslovne subjekte u Kalesiji Centar. Općina ima svog predstavnika u Skupštini društva, koje imenuje Nadzorni odbor koji broji pet članova, od čega su tri člana predstavnici Općine Kalesija kao većinskog vlasnika. Komunalno preduzeće, kao operater, nema dozvolu za upravljanje otpadom, koju izdaje nadležno ministrarstvo za zaštitu okoliša, predviđenu članom 12. i članom 13. Zakona o upravljanju otpadom FBiH.

Općina nema druge ugovore sa javnim ili privatnim preduzećima po pitanju upravljanja otpadom, pa tako ni aktivnosti koje su ugovorene.

4.3 Analiza i zaključci

Administrativno gledano, nadležnosti za upravljanje čvrstim otpadom su podijeljene između administrativnih tijela Federacije BiH i Tuzlanskog kantona. U skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, upravljanje svim vrstama otpada je regulirano propisima na federalnom nivou gdje su nadležnosti za planiranje i uspostavljanje sistema upravljanje čvrstim otpadom date Federalnom ministarstvu okoliša i turizma. U okviru svojih nadležnosti, ovo ministarstvo izdaje dozvole za izvoz otpada, licence za operatere sistema upravljanja otpadom, te okolišne dozvole u okviru kojih su pogoni i postrojenja iz njihove nadležnosti dužni pripremiti Plan upravljanja otpadom i osigurati da se njihovim otpadom upravlja na način propisan zakonskim odredbama. Inspekcijski nadzor iz domena provedbe Zakona o upravljanju otpadom je u nadležnosti Inspektorata urbanističko - ekološke inspekcije Federalne uprave za inspekcijske poslove.

Postojeća organizacija upravljanja komunalnim otpadom je bazirana na principu jedna općina – jedan operater. Aktivnosti koje sačinjava postojeći sisteme upravljanja otpadom, kod KP "Komunalac" su svedene na one osnovne, i to prikupljanje otpada, njegov transport i odlaganje na odlagalište. Zbrinjavanje otpada nije jedina djelatnost koju obavlja komunalno preduzeće. Ostale aktivnosti kao npr. gradska higijena i zelenilo, upravljanje tržnim pijacama, pranje gradskih ulica, zimska služba, održavanje mezarja, održavnja i naplate dodjeljenih lokacija parking - prostora u gradu, hvatanje, sterilizacije-kastriranja i udobjljavanja pasa latalica kao i održavanje same lokacije prihvatilišta-AZIL za pse i dr. su takođe u nadležnosti komunalnog preduzeća.

Iako u općinskoj službi postoji službenik koji u opisu radnom mjestu prikuplja podatke od važnosti za planiranje -Stručni savjetnik za komunalne poslove i ekologiju-, sistematizacijom radnih mjeseta nije uspostavljen referat koji će se isključivo baviti poslovima prikupljanja otpada.. Mali broj NVO je uključen u projekte zaštite okoliša i nedovoljna finansijska sredstva koja se kao podrška izdvajaju iz budžeta općine su neki od problema u ovoj oblasti.

Planiranje se vrši godišnje u saradnji sa mjesnim zajednicama koje iskazuju svoje potrebe u vidu dodatnih kontejnera ili uređenja kontejnerskih mjeseta. Odobrenja za lociranje kontejnera na javnim površinama se uglavnom ne izdaju zbog manjkavosti prostorno-planske dokumentacije.

Iako Općina ima službu koja se bavi komunalnim poslovima i inspekcijsku službu u kojoj je zaposlen komunalni inspektor i komunalni redari, oni u svom krugu djelovanja imaju vrlo mala ovlaštenja u oblasti problematike svih vrsta otpada. Komunalni inspektor ima nadležnosti da pokrene upravni postupak protiv lica koja neadekvatno postupaju sa građevinskim materijalom i odlaže ga nepropisno na javne površine u postupku izgradnje objekata. Komunalni inspektor takođe ima nadležnosti da postupa po predmetima žalbi građana u vezi komunalnih pitanja

5. Obaveze općine koje proizilaze iz zakonske regulative

Odredbama člana 8. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine propisana je nadležnost jedinice lokalne samouprave, a samim tim i obaveza finansiranja i unapređenja djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture, između ostalog u oblasti prikupljanja i odlaganja čvrstog otpada.

Kada su u pitanju odredbe člana 6. Zakona o upravljanju otpadom, istima je propisana obaveza nadležnih organa u upravljanju otpadom - izrada planova za upravljanje otpadom, čiji je sadržaj taksativno definisan odredbama pomenutog člana Zakona.

Strategija zaštite okoliša Federacije Bosne i Hercegovine 2008.-2018. Predviđa, između ostalog, mjeru sanacije i zatvaranja postojećih općinskih/gradskih odlagališta i uspostavljanja sistema odvojenog prikupljanja komunalnog otpada u svim općinama/gradovima na području Federacije BiH. U okviru predviđenih mjera utvrđuje se i obaveza donošenje planova i propisa kojim će se omogućiti uvođenje novih načina prikupljanja i odlaganja, povećanje obima usluga prikupljanja, uvođenje odvojenog prikupljanja i dovođenje ovih poslova u stanje ekomske održivosti, kao i druge obaveze, kako je prezentovano u okviru poglavlja Pravni okvir u oblasti upravljanja otpadom.

Federalni plan upravljanja otpadom 2012.-2017. sadrži jasno definisane obaveze jedinica lokalne samouprave, sa preciziranim rokovima izvršenja i iznosima sredstava potrebih za realizaciju pojedinačnih mjera, kako je prezentovano u Pregledu mjera iz Akcionog plana u okviru poglavlja Pravni okvir u upravljanju otpadom.

Zakon o otpadu, odredbama člana 16. i 50., propisao je obavezu jedinica lokalne samouprave osiguranja provođenja mjera za postupanje sa komunalnim otpadom, kao i obavezu osiguranja dijela finansijskih sredstava za izgradnju odlagališta komunalnog otpada.

Zakonom o komunalnim djelatnostima propisana je obaveza jedinica lokalne samouprave obezbeđenja obavljanja komunalnih djelatnosti određenih zakonom, putem javnog preduzeća, ugovora o povjeravanju komunalnih poslova i ugovora o koncesiji, kao i obaveza posebnim propisima regulisanja uslova i načina organiziranja poslova u vršenju pojedinih komunalnih djelatnosti, koje se obaveze odnose između ostalog i na komunalnu djelatnost odlaganje komunalnog otpada.

Odlukom o komunalnom redu, u okviru dijela iste u kojem se uređuje sakupljanje, odvoz i upravljanje sa sakupljenim komunalnim otpadom, propisane su obaveze općine Kalesija.

Odlukom o komunalnim djelatnostima utvrđena je obaveza općine vršenja nadzora nad provođenjem odredbi Odluke o komunalnim djelatnostima, uključujući inspekcijski nadzor iz oblasti komunalnih djelatnosti, sve uvažavajući činjenicu da se Odlukom o komunalnim djelatnostima JKP "Komunalac" povjerava obavljanje između ostalih komunalnih djelatnosti sakupljanja i odvoza komunalnog otpada na uređene pretovarne stanice ili sanitarnе deponije, odlaganje komunalnog otpada-obrađivanje i trajno odlaganje komunalnog otpada na sanitarnu deponiju, otvaranje, saniranje i zatvaranje deponije po posebnim propisima.

6 Postojeće stanje upravljanja otpadom na području općine

6.1. Vrste i količine otpada na području općine Kalesija

Otpadom se smatraju sve vrste materija koje korisnici odbacuju, namjeravaju ili moraju odbaciti. Otpad se dijeli po vrstama, agregatnom stanju, stepenu opasnosti i mjestu nastanka.

Komunalni otpad nastaje u domaćinstvima, kao i proizvodnim i uslužnim djelatnostima, ako su osobine ovog otpada slične kućnom otpadu. Proizvodni otpad nastaje u procesu proizvodnje, a po osobinama nije sličan komunalnom otpadu.

Po agregatnom stanju otpad se dijeli na: kruti, tečni i gasoviti otpad.

Po stepenu opasnosti se dijeli na: opasni i inertni otpad.

Opasni otpad sadrži agresivne materije i predstavlja opasnost za stanovništvo i živi svijet. Može biti eksplozivan, zapaljiv, toksičan, kancerogen, štetan, infektivan, imati sklonost nagrizanja, svojstvo stvaranja otrovnih gasova i druge opasne osobine. Odvojeno se sakuplja i prevozi, uz poseban nadzor i posebne propise o zbrinjavanju.

Inertni otpad nema značajnijih fizičkih, bioloških i hemijskih promjena i uticaja na okolinu. Nije topiv, zapaljiv, eksplozivan, nije rektivan i biološki razgradiv i nema nikakav opasan uticaj na živi svijet.

Povećanje količina otpada je direktna posljedica ubrzanog industrijskog razvoja i povećanja stanovništva. Svaki stanovnik godišnje odbaci oko 300 kg raznovrsnog otpada. Otpad se, takođe, dijeli na vrste koje se mogu reciklirati i vrste otpada koje se ne mogu preraditi i ponovo koristiti. Najveći dio otpada se može reciklirati.

Posebnu pažnju privlače upozorenja stručnjaka o kontinuiranom povećanju udjela opasnog otpada u ukupnom otpadu. Smanjenje opasnog otpada, kao i smanjenje ukupnog otpada imaju sve veći značaj za očuvanje životne sredine i živog svijeta. U opasni otpad se ubrajaju stare baterije, otpadna ulja, stari lijekovi, akumulatori, stare boje i lakovi, električki otpad, ostaci pesticida i herbicida, razne hemikalije i slične vrste otpada.

6.1.1. Vrste otpada koji nastaju na području općine Kalesija

Vrste otpada koje nastaju na teritoriji općine Kalesija su:

- komunalni otpad (otpad iz domaćinstva);
- komercijalni otpad;
- industrijski otpad.

Komunalni otpad je otpad iz domaćinstava (kućni otpad), kao i drugi otpad koji je zbog svoje prirode ili sastava sličan otpadu iz domaćinstva.

Komercijalni otpad je otpad koji nastaje u privrednim subjektima, institucijama i drugim organizacijama, koje se u celini ili delimično bave trgovinom, uslugama, kancelarijskim

poslovima, sportom, rekreacijom ili zabavom, osim otpada iz domaćinstva i industrijskog otpada.

Industrijski otpad je otpad iz bilo koje industrije ili sa lokacije na kojoj se nalazi industrija, osim jalovine i pratećih mineralnih sirovina iz rudnika i kamenoloma.

U zavisnosti od opasnih karakteristika koje utiču na zdravlje ljudi i životnu sredinu, otpad može biti:

- neopasan;
- inertan;
- opasan.

Neopasan otpad je otpad koji, zbog svoje količine, koncentracije ili fizičke, hemijske i biološke prirode, za razliku od opasnog otpada, ne ugrožava zdravlje ljudi ili životnu sredinu i nema karakteristike opasnog otpada.

Inertan otpad je otpad koji nije podložan bilo kojim fizičkim, hemijskim ili biološkim promenama; ne rastvara se, ne sagoreva ili na drugi način fizički ili hemijski reaguje, nije biološki razgradiv ili ne utiče nepovoljno na druge materije sa kojima dolazi u kontakt na način koji može da dovede do zagađenja životne sredine ili ugrozi zdravlje ljudi; ne poseduje ni jednu od karakteristika opasnog otpada (akutna ili hronična toksičnost, infektivnost, kancerogenost, radioaktivnost, zapaljivost, eksplozivnost); sadržaj zagađujućih materija u njegovom vodenom ekstraktu ne sme ugrožavati zakonom propisani.

Opasan otpad je otpad koji po svom poreklu, sastavu ili koncentraciji opasnih materija može prouzrokovati opasnost po životnu sredinu i zdravlje ljudi, kao i zdravlje životinja, i ima najmanje jednu od opasnih karakteristika (eksplozivnost, zapaljivost, sklonost oksidaciji, organski je peroksid, akutna otrovnost, infektivnost, sklonost koroziji, u kontaktu sa vazduhom oslobađa zapaljive gasove, u kontaktu sa vazduhom ili vodom oslobađa otrovne supstance, sadrži toksične supstance sa odloženim hroničnim delovanjem, kao i ekotoksične karakteristike), uključujući i ambalažu u koju je opasan otpad bio ili jeste upakovan.

Otpad se, prema Katalogu otpada, razvrstava u dvadeset grupa u zavisnosti od mesta nastanka i porijekla. Katalog otpada se koristi za klasifikaciju svih vrsta otpada, uključujući i opasan otpad i potpuno je usaglašen sa katalogom otpada EU, koji je urađen da stvari jasan sistem za klasifikaciju otpada unutar EU. Katalog stvara osnovu za sve nacionalne i međunarodne obaveze izveštavanja o otpadu kao što su obaveze vezane za dozvole za upravljanje otpadom, nacionalne baze podataka o otpadu i transport otpada. Katalog otpada se povremeno dopunjava i ažurira.

6.1.2. Količine i sastav otpada koji nastaje na području općine Kalesija

Podaci o postojećim količinama proizvedenog komunalnog otpada na području Općine Kalesija, procjena njihovog rasta u planskom periodu, te procjena sastava komunalnog otpada, neophodni su radi predlaganja rješenja za uspostavu integralnog sistema upravljanja otpadom, te definiranja optimalnog toka komunalnog otpada, od mesta njegovog nastanka do mesta konačnog zbrinjavanja.

Podatak o količinama proizvedenog otpada može da se prikaže samo kao prepostavka. Podaci kojima raspolaže komunalno preduzeće i „Regionalna deponija Zvornik“ jesu podaci o količini prikupljenog i deponovanog otpada.

Vaganjem na Regionalnoj deponiji Zvornik utvrđeno je da količine prikupljenog i deponovanog otpada na teritoriji Općine Kalesija na godišnjem nivou iznose 4500 t/god.

6.1.3. Količine zelenog otpada koji nastaju na području općine Kalesija

Na teritoriji općine Kalesija ne vrši se razdvajanje otpada te ne postoje podaci o količinama zelenog otpada.

6.1.4. Divlje deponije (broj , lokacije i procjena količine deponovanog otpada)

Na području općine Kalesija 2012. godine u sklopu priprema za izradu plana upravljanja otpadom evidentirano je oko 56 divljih odlagališta otpada. Razlog njihovog postojanja je uglavnom bila nedovoljna pokrivenost općine uslugama odvoza otpada. Količina otpada odloženog na divlja odlagališta je je u većini slučajeva direktno proporcionalna nepokrivenosti uslugama odvoza otpada. Najčešća mjesta nastanka divljih deponija su: korita rijeka i potoka, šumski prostori u blizini putnih komunikacija, uvale, napušteno zemljište, itd.

Implementacijom cilja broj 3 u Planu upravljanja otpadnom za planski period 2012-2017. godine, najveći broj ovih divljih odlagališta je uklonjen i saniran.

6.1.5. Količine specijalnog otpada

Kada je riječ o posebnim/specijalnim vrstama otpada na teritoriji općine Kalesija otpad životinjskog porijekla se odlaže na stočno groblje uz sanitetske mjere u saradnji sa JU veterinarska stanica Kalesija.

Za upravljanje medicinskim otpadom zaduženo je preduzeće specijalizovano za prikupljanje i zbrinjavanje ove vrste otpada. Prema podacima dobijenim od JU „Dom zdravlja“ Kalesija količina optada koji se predaje na daljnje uporavljanje iznosi oko 1160 kg na godišnjem nivou.

6.2 Postojeći kapaciteti za prikupljanje i odvoz otpada

6.2.1 Opremljenost za pružanje usluge prikupljanja i odvoza otpada

KP „Komunalac“ d.d.. Kalesija raspolaže sa sljedećom mehanizacijom koja se koristi za prikupljanje i odvoz komunalnog otpada:

Autopodizači: **2 komada – (Man – 5m³-2000), (Man -7m³- 2001.g.)**
Vozila za odvoz otpada: **6 komada – (Volvo mali – 2000), (Mercedes – 1996),
(Steyer – 1999) , (Volvo - 2014) , (MAN – 2002) , (MAN
TGA – 2003.) Kedi citroen – 2006 se koristi kao službeno
vozilo**
Ostala vozila: **(Rovokopač, Cisterna,) nisu u funkciji**

KP "Komunalac" Kalesija posjeduje:

• kontejneri zapremine 5,0 m ³	15 kom.
• kontejneri zapremine 1,1 m ³	199 kom.
• kante zapremine 120 l	3100 kom

Određeni broj kontejnera se uništi tokom zimske sezone kada se u njih odlaže otpad iz peći na čvrsto gorivo – vreli pepeo i šljaka, pa dolazi do zapaljenja sadržaja u kontejneru kao i samog kontejnera.

Potrebno je da se na udarnim mjestima u gradskoj zoni postave kontejneri u koje će se odlagati samo pepeo iz peći, a to opet zavisi od svijesti korisnika.

Na području općine Kalesija u toku je izgradnja 6 zelenih ostrva, na 6 lokacija, u toku 2020. godine, dok istovremeno na teritoriji općine ne postoji reciklažno dvorište/sortirница za čiju izgradnju postoje određeni planovi.

6.2.2 Dinamika i način odvoza i prikupljanja otpada

KP "Komunalac" vrši organizovano sakupljanje i odvoz komunalnog otpada na području grada i dio prigradskih naselja. Otpad se trenutno prikuplja od domaćinstava koja pripadaju svim mjesnim zajednicama na teritoriji općine po rasporedu.

Broj potpisanih ugovora sa domaćinstvima je 6.700 korisnika, broj potpisanih ugovora sa pravnim subjektima je 380 korisnika, a broj potpisanih ugovora sa preduzećima i javnim ustanovama je 15 korisnika, tako da je ukupna broj ugovora 7.095. Procenat pokrivenosti uslugom je preko 90% ukupnog područja općine računajući aktivna domaćinstva. Prikupljeni otpad sa teritorije općine Kalesija se odvozi na Regionalnu deponiju "Crni vrh" Zvornik, gdje se se vrši njegovo odlaganje uz djelimično izdvajanje sekundarnih sirovina - plastike i PET ambalaže. Godišnja količina otpada koji se prikupi kreće se oko 4500 t/godina.

Odvoz otpada iz gradske jezgre vrši se svakodnevno (osim u dane vikenda i praznika) a iz MZ na teritoriji općine po ranije utvrđenom rasporedu. Međutim, ovdje se mora naglasiti da svaki dan nisu pokrivene sve ulice (nedostatak mehanizacije da bi se pokrile sve ulice).

Lančano, to povlači problem da u pojedinim ulicama postoje prepunjeni kontejneri, a u pojedinim naseljima i formiranje divljih deponija.

KP „Komunalac“ svakog mjeseca obaviještava javnost o rasporedu odvoza komunalnog otpada za naredni mjesec.

6.2.3 Sakupljanje opasnog otpada iz domaćinstava

Ne postoji organizovan način sakupljanja opasnog materijala iz domaćinstva.

6.2.4 Sakupljanje specijalnog otpada

Otpad od životinjskih leševa

Veoma je izražen problem odlaganja životinjskog otpada, kostiju i iznutrica iz gradskih mesnica. KP “Komunalac” djelimično sakuplja ovu vrstu otpad i odlaže je na općinskoj stočnoj deponiji u djelimično kontrolisanim uslovima uz sanitetske mjere. Ipak, određeni dio ove vrste otpada završava na divljim smetljivima. Potrebno je da Kanton predloži rješenje za tretman ove vrste otpada te se predlaže da općinske vlasti potaknu rješenje tog problema.

Medicinski otpad

Prema podacima dobijenim od JU „Dom zdravlja“ Kalesija količina optada koji se predaje na daljnje uporavljanje iznosi oko 1160 kg na godišnjem nivou.

Upravljanje medicinskim otpadom definisano je Pravilnikom o upravljanju medicinskim otpadom (Federalno minist. zdravstva i Federalno minist. turizma i okoliša) i u nadležnosti je Kantonalnog ministarstva zdravstva i Zavoda za javno zdravstvo TK. Medicinski otpad na području općine se pojavljuje kod JZU "Dom zdravlja Kalesija" i JU "Veterinarska stanica Kalesija". Ova vrsta otpada se odvaja na mjestu nastanka,prikuplja se u posebne posude i od strane specijalizovane firme odvozi i zbrinjava na propisan način. Ovu vrstu usluge za navedene javne ustanove obavlja specijalizovana firma "Kemis " d.o.o. Lukavac, sa kojom javne ustanove imaju ugovoren odvoz medicinskog otpada.

Farmaceutski otpad

Ne postoje precizni podaci, ali se smatra da najveće količine ovog otpada završe u kontejnere za komunalni otpad.

Građevinski otpad

Ogromne količine ovog otpada završavaju na javnim površinama uz putne komunikacije, obale potoka i rijeka itd.

Slupana i stara vozila

Ova vrsta otpada i ne predstavlja veći problem jer su sakupljači sekundarnih sirovina glavni „operateri“ za ovu vrstu otpada.

Ulja i masti

Pojedine firme na području općine Kalesija imaju ugovore sa ovlaštenim operaterima po pitanju ove vrste otpada. Pojedine količine ovog otpada završe kao emergent u kotlovnicama za zagrijavanje individualnih objekata.

Elektronski i električni otpad

Ova vrsta otpada se ne prikuplja organizovano, pa zbog toga ne postoje tačni podaci o količinama ove vrste otpada. Operator koji preuzima ovu vrstu otpada od pojedinih privrednih subjekata je „KEMIS-BH“ d.o.o Lukavac.

Kabasti otpad

Velike količine kabastog otpada upućuje na potrebu posebnog sakupljanja za razliku od sakupljanja običnog komunalnog otpada s obzirom da su za to potrebni različiti tehnički uslovi. Kabasti otpad opterećuje okoliš svojim gabaritima i njegovo uklanjanje je jedan od važnih zadataka sistema upravljanja otpadom. KP „Komunalac“ vrši odvoz kabastog otpada po potrebi, s obzirom na neorganizirani karakter njegovog odlaganja. Potrebno bi bilo planirati odvoz kabastog otpada po mjesnim zajednicama kako bi u toku godine bilo obuhvaćeno prikupljanje sa cijele teritorije općine.

6.2.5 Proizvođači otpada koji sami zbrinjavaju otpad

Većina privrednih subjekta ima ugovor sa komunalnim preduzećem o odvozu komunalnog otpada. Takođe, pojedini subjekti imaju ugovore i sa drugim operaterima po pitanju specijalnog otpada. Vjerovatno da pojedine firme i same zbrinjavaju svoj otpad, ali o tome nemamo podatak.

6.3. Postojeća infrastruktura za upravljanje komunalnim otpadom

6.3.1. Regionalna deponija "Crni vrh", Zvornik

Regija koju čine opštine Kalesija, Vlasenica, Bratunac, Srebrenica, Sapna, Šekovići, Milići, Osmaci i grad Zvornik, 2009. godine osnovale su međuopštinsko vijeće i ušle u II Projekat upravljanja otpadom. Aktivnosti su otvorene po registraciji Javnog preduzeća Regionalna deponija 03.02. 2010. godine koje preuzima na sebe realizaciju projekta izgradnje regionalne sanitарне deponije i njeno upravljanje u radu. Učešće u osnivačkom kapitalu preduzeća određen je na osnovu broja stanovnika i udjeli iznose kako slijedi:

- Grad Zvornik 29 %
- Opština Kalesija 18 %
- Opština Bratunac 12%
- Opština Srebrenica 11 %
- Opština Vlasenica 10 %
- Opština Sapna 7 %
- Opština Milići 5 %
- Opština Šekovići 5 %
- Opština Osmaci 3 %

Skupštinu Javnog preduzeća čine Gradonačelnik Grada Zvornik / Načelnici opština ili ovlaštena lica ispred svake od opština osnivača. Svaki član Skupštine Javnog preduzeća ima pravo glasa srazmjerno svom udjelu. Odluke se donose sa 51 % ukupnih udjela glasova.

Svaka od opština osnivača daje po jednog predstavnika u Nadzorni odbor. Odluke se donose većinom glasova pri čemu svaki član Nadzornog odbora ima jedan glas. Na osnovu odluke Skupštine preduzeća broj S-VIII-18/14 od 17.06.2014.godine a rješenjem Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj 059-0-Reg-14-000 564 od 23.09.2014. godine upisano je osnivanje dijela društva tj. Poslovna jedinica Deponija Crni Vrh Osmaci, Caparde. Sjedište Preduzeća je u Ulici Svetog Save bb u Zvorniku.

6.3.2. Operateri i firme u procesu selekcije i odvoza otpada

Pored KP "Komunalac" d.d. Kalesija, na području općine egzistiraju privatna preduzeća, d.o.o "Mačak company" Kalesija i d.o.o. "Sirovine Pezić" Miljanovci, koja se bave sakupljanjem, selekcijom otpada od metala. Za sakupljanje ostale vrste otpad nemaju saglasnosti niti im je od strane općine povjerena ova djelatnost. Usluge prikupljanja i zbrinjavanja medicinskog otpada obavlja specijalizovana firma "Kemis " d.o.o. Lukavac, sa kojom javne ustanove imaju ugovoren odvoz medicinskog otpada. Sakupljanju papirnog otpada, najvećim dijelom papirna ambalaža, se u posljednje vrijeme posvećuje veća pažnja. Preduzeće registrovano za ove djelatnosti "Eko sirovina" d.o.o Tuzla sa većim trgovinskim radnjama i tržnim centrima ima ugovoren otkup skupljenih količina ove vrste otpada. Pojedine vrste otpada preuzimaju i drugi operateri, a to su:

- „Kemis – BH“ d.o.o. Lukavac - elektronički otpad, sijalice i akumulatori
- D.O.O. "KEMIS-BH" LUKAVAC, RECIKLON - medicinski otpad

6.4. Finansiranje sistema upravljanja otpadom

6.4.1. Plaćanje odvoza otpada i raspodjela sredstava

Cijene odvoza otpadaza područje Kalesije

Područje Kalesije obuhvata: Kalesija Centar, Novo naselje, Carska bašča, Olanovca i Prnjavor, odnosno mjesta od benzinske pumpe Polo-Junior do benzinske pumpe Amox.

Fizička lica i ustanove

Stanovi do 50 m²

6.00KM/mjesečno

- Korisnici koji koriste zajedničku posudu

Stanovi preko 50 m²

7.00KM/mjesečno

- Korisnici koji koriste zajedničku posudu

Porodične kuće

7.00KM/mjesečno

- Samostalna posuda do 140 litara

Školske ustanove

0,10KM/m²

- U površinu za obračun ulaze sve površine po etažama, uključujući i pločnike oko objekta

Javne zdravstvene ustanove

0,20KM/m²

- U površinu za obračun ulaze sve površine po etažama, uključujući i pločnike oko objekta

Pravna lica

15.00 KM/mjesečno: Kiosci, tezge za prodaju na otvorenom, parfimerije, autoelektričari, vodoinstalateri, obućari, električari, cvjećare, saloni za ljepotu i masažu, kozmetički saloni, pečatoresci, servisi za opravku kućanskih aparata, saloni zabave, fotografi, fotokopirnice, knjigovodstveni servisi, urari, zlatari, advokati, sudski tumači, prevodioci, videoteka, špedicije, agencije, birovi, predstavnštva, osiguravajuća društva, optičari, udruženja građana, sjedišta političkih stranaka, kao i djelatnosti slične namjene i sl.

23.00 KM/mjesečno: Automehaničari, autolimari, stakloresci, limari, bravari i slični zanati, vulkanizeri, stolari, štamparije, kao i djelatnosti slične namjene, trgovinske radnje vodoinstalacionog materijala, elektromaterijala, autodijelova, boja i lakova, konfekcije i metražne robe, sportske opreme, audio i video tehnike, kompjutera i kompjuterske opreme, obuće, posuđa i slično, knjižare, pržionice/kafe, punionice sokova, autopraonice, frizerski saloni, butici, private ljekarske i stomatološke ordinacije, rehabilitacioni centri, auto škole, saloni automobila, prodavnice namještaja, tepiha, korisnici iz oblasti privrede i ustanove (banke, mikrokreditne organizacije, instituti, organi uprave, pijace, i slično kao i djelatnosti slične namjene).

27.00 KM/mjesečno:

Kafane, picerije, slastičarne, pekare, mesnice, ugostiteljski objekti: restorani, ašćince, čevabžince, buregdžinice, trgovinske radnje prehrambene i mješovite robe, voća i povrća, kao i djelatnosti slične namjene.

30.00 KM/mjesečno: Skladišta, benzinske pumpe, supermarketi kao i djelatnosti slične namjene.

0,20 KM/m² poslovnog prostora: Robna kuća, samoposluge i sl.

0,25 KM/m² poslovnog prostora: Elektrodistribucija, pošta, banke, sudovi, tužilaštvo, porezna uprava, općina, mjesne zajednice i sl.

0,20 KM/m² poslovnog prostora: Veliki ugostiteljski objekti (hoteli, moteli, restorani).

Odvoz i pražnjenje kontejnera

60.00 KM/praznjenu: Pražnjenje i odvoz kontejnera 5 i 7 m³ (istočni dio do Miljanovaca).

25.00 KM/praznjenu: Pražnjenje kontejnera 1,1 m³.

Cijene odvoza otpada van Kalesije

Pod pojmom «van Kalesije» podrazumijeva se ostalo područje Općine koje nije u sastavu Kalesija Grada.

Fizička lica i ustanove**Stanovi**

7.00KM/mjesečno

- Bez obzira na površinu.

Porodična kuća

7.00KM/mjesečno

- Originalna kanta za smeće

Porodične kuće

14.00KM/mjesečno

- Bačva sa ručkom

Porodične kuće

20.00KM/mjesečno

- Bačva bez ručki (200 litara)

Školske ustanove0,10KM/m²

- U površinu za obračun ulaze sve površine po etažama, uključujući i pločnike oko objekta

Javne zdravstvene ustanove0,20KM/m²

- U površinu za obračun ulaze sve površine po etažama, uključujući i pločnike oko objekta

Pravna lica

Kategorizacija pravnih lica, pravai dužnosti, obaveze i cijene odnosno mjesečni iznosi za uplatu istu su kao u cjenovniku za područje Kalesije.

Odvoz i pražnjenje kontejnera

70.00 KM/praznjenu: Pražnjenje i odvoz kontejnera 5 i 7 m³ (zapadni dio od Memića do Miljanovaca).

25.00 KM/praznjenu: Pražnjenje kontejnera 1,1 m³.

6.5 Analiza i zaključci

Generalno upravljanje otpadom na području općine nije na zadovoljavajućem nivou. Finansijska situacija je ograničavajući faktor za nabavku nedostajuće tehnologije, transportnih sredstava i druge opreme, ali uz povlačenje sredstava iz raznih fondova postoji šansa da se na ovom polju popravi situacija. Opasni i specijalni otpad je sve veći problem jer nastaje sa razvojem svjetske tehnologije i podizanjem standarda života. Trenutno ne postoji nikakav sistem za prikupljanje opasnog i specijalnog otpada niti postoje podaci ko i kako ga prikuplja i gdje se baca ili odlaže. Ovo područje se morama urediti što prije jer su i opasni i specijalni otpad posebni zagađivači okoline koji zaslužuju poseban tretman. Tu je potrebno napraviti ugovore o saradnji i sa drugim pravnim licima pa i sa drugih općina.

Dinamika odvoza otpada je nezadovoljavajuća, nije postavljen dovoljan broj kontejnera, naročito u užem gradskom jezgru, kao i dijelovima grada sa uskim ulicama u kojima nije

moguće ući sa specijalnim vozilom. Potrebno je izvršiti modernizaciju i opremanje komunalnog preduzeća kako bi se osiguralo redovno i pravovremeno odvoženje čvrstog otpada, te obezbijedili uslovi za selekciju čvrstog otpada, radi njegovog ponovnog korištenja kao sekundarne sirovine.

Poseban problem je nepostojanje organizovanog prikupljanja opasnog otpada iz domaćinstava i privrednih subjekata. U narednom periodu bi trebalo osigurati prostor za izdvajanje tog otpada, naročito električnog i elektronskog. Dinamiku rješavanja treba prilagoditi raspoloživim finansijskim sredstvima.

Samo dio medicinskog otpada se adekvatno zbrinjava. Potrebno je obezbijediti da se sav medicinski i farmaceutski otpad odvoji i adekvatno zbrine, obzirom na rizike i potencijalnu opasnost koju isti može izazvati. Stalnim inspekcijskim nadzorom se treba osigurati obaveza proizvođača takve vrste otpada da postupaju u skladu sa propisanim pravilnicima koji uređuju postupanje sa medicinskim i farmaceutskim otpadom.

Poseban problem u ruralnim mjesnim zajednicama predstavlja ambalažni otpad od upotrijebljenih pesticida u poljoprivredi koji spada u opasni otpad, a koji se trenutno odlaže zajedno sa drugim otpadom ili završava na divljim odlagalištima, što je svakako najgora varijanta.

Redovnom inspekcijskom kontrolom može se utvrditi da li proizvođač otpada ima odgovarajući ugovor sa ovlaštenim preduzećem za upravljanje tom vrstom otpada, te da li to preduzeće posjeduje ovlaštenje od nadležnog ministarstva. Kako su proizvođači otpada dužni da vode evidenciju o otpadu, ove podatke treba preuzeti i na taj način formirati bazu podataka. U inspekcijsku kontrolu treba uključiti i poljoprivredne apoteke koje se bave prometom fitofarmaceutskih sredstava, a koje su dužne ambalažni otpad od fitofarmaceutskih sredstva skladištiti do predaje ovlaštenom operateru. Svi kupci fitofarmaceutskih sredstava, mogu ambalažu od istih vratiti u poljoprivrednu apoteku.

7 Informiranje javnosti

7.1 Informisanje građana o pruženim uslugama.

Informisanje i obavljanje građana u lokalnoj zajednici i društvu u cjelini ima poseban značaj i ulogu, u funkciji je demokratizacije društva i doprinosi unapređenju i razvoju ukupnih društvenih odnosa. U tom cilju redovno informisanje javnosti o bitnim pitanjima, a koja uključuju i komunalna pitanja, Općina Kalesija obavlja putem Kabineta Općinskog načelnika, i to na način da se obavijesti objavljaju na oglašnim pločama, web stranici općine, kao i putem lokalnog medija. Osim objavljivanja informacija na ovaj način nadležna služba daje informacije i na lični zahtjev ili upit građana.

Općinski propisi koji uređuju upravljanje otpadom i cjenovnik su javni i objavljaju se na službenoj web stranici Općine Kalesija (<http://www.kalesija.ba/>) i dostupni su svim zainteresiranim stranama. Informacije o pravima i obavezama, kao i drugim pitanjima vezanim za usluge prikupljanja otpada građani mogu dobiti kod nadležne općinske službe, komunalne inspekcije ili u stručnoj službi KP „Komunalac“. Određene informacije (termini prikupljanja kabastog otpada i sl.) pravodobno se objavljaju u lokalnim medijima, odnosno na oglašnim pločama.

7.2 Programi podizanja svijesti

U Općini Kalesija su registrirane brojne nevladine organizacije (NVO). Određen broj od ovih organizacija u okviru svoga rada provode projekte iz oblasti zaštite čovjekove okoline.

Stanje svijesti i svjesnosti građana o značaju zaštite životne okoline je na niskom nivou, te je ovom problemu potrebno posvetiti posebnu pažnju. Ovom problemu je potrebno posvetiti veliku pažnju. Do sada su od strane općine provođene aktivnosti, manjih razmjera, kao što su akcije čišćenja, proglašenje "April, mjesec čistoće" i slično, međutim neki značajni efekti nisu ostvareni. Takođe u saradnji sa NVO, finansijski su podržane aktivnosti koje su se odnosile na sljedeće: razvoj ekološke svijesti, zagovaranje javnosti za pozitivne promjene u odnosu prema okolišu, organizacija natječaja u oblasti znanja o ekologiji, izbor najuređenijeg ambijenta (dvorišta, balkoni, i sl.).

Obzirom da je stanje svijesti i svjesnosti većeg broja građana na niskom nivou, a samim tim i neodgovornost prema očuvanju prirode i životne okoline, kao i naspram samih sebe, ovom problemu treba posvetiti posebnu pažnju. Na ovome se do sada veoma malo radilo. Prisutne su određene aktivnosti općine i nevladinog sektora. To su projekti lokalnog i ograničenog karaktera i jednokratne akcije koje ne daju dovoljan efekat i čime se ne postižu značajni rezultati. Ovo treba da bude kontinuirana aktivnost-kampanja od nekoliko godina i u ovo treba uložiti dovoljno finansijskih sredstava. Posebno treba u buduće kampanje uključiti đake osnovnih škola kao glavnu ciljnu skupinu.

Finansiranje projekata podizanja svijesti o važnosti očuvanja okoliša vrši se sredstvima iz budžeta općine Kalesija i namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH.

7.3 Analiza i zaključci

Informisanje javnosti i postizanje javne svijesti trebalo bi da bude najmanji problem jer je za finansiranje tih aktivnosti potrebno najmanje novca. Dakle, informisanje javnosti i podizanje nivoa svijesti stanovništva o potrebi upravljanja otpadom i drugim ekološkim problemima može i mora se realizovati. Ta aktivnost mora biti kontinuirana, dio školskog sistema, pa i predškolskog. Za ovu aktivnost potrebno je najmanje novca, a pruža najbolje rezultate, jer ako ekološki savjestan građanin djeluje tako da proizvodi što manje otpada i odlaže ga na dozvoljena mjesta, neće biti nelegalnih deponija i sličnih ekoloških problema za čije rješavanje je potrebna velika svota novca.

Građani, privredni subjekti i udruženja nemaju dovoljno informacija o ovim i o sličnim aktivnostima koje se dešavaju u organima uprave i javnim preduzećima, a to je zbog toga što sistem informisanja nije dovoljno razvijen kao i zbog toga što građane i privredne subjekte, udruženja i sl. mnoge stvari, dešavanja i pojave ne interesuju dok ih direktno ne pogode. Stoga je potrebno posvetiti posebnu pažnju informisanju javnosti o svim ovim aktivnostima koristeći postojeće i uvesti neke nove načine pružanja informacija i kontinuirano raditi na podizanju svijesti kod svih starosnih kategorija stanovništva. Potrebno je organizovati predavanja, tribine, akcije i kontinuirano raditi na izradi i distribuciji brošura, letaka i sl.

Iako ne zahjeva posebno velika finansijska sredstva, aktivnosti na podizanju javne svijesti kod građanja o okolišno prihvatljivom upravljanju otpadom, zahtjeva dosta kreativnosti i uključivanje i aganžman širih društvenih struktura i uposlenika na različitim pozicijama u javnom sektoru. U ovaj posao moraju biti uključeni kako zaposlenici KP „Komunalac“ tako i uposlenici općine, nastavnici, vaspitači, profesori, lokalni mediji, nevladine organizacije, pa čak i policija i vatrogasci.

8 Temeljna načela i opći postupci upravljanja otpadom

Plan upravljanja otpadom odnosi se na uspostavljanje održivog upravljanja otpadom i usvajanja prioriteta u praksi, obuhvata načine postupanja sa otpadom i predlaže aktivnosti koje zainteresovane strane treba da preduzmu da bi se na lokalnom nivou dostigla vizija i ciljevi koji su postavljeni u Strategiji upravljanja otpadom FBiH (2008-2018), kao i Federalnom planu upravljanja otpadom koji predstavlja provedbeni dokument Strategije. To zahtijeva koordinisanu akciju više različitih učesnika – lokalnih vlasti, domaćinstava, preduzeća, privatnog sektora, nevladinih organizacija i pojedinaca.

Pri tome lokalne vlasti imaju centralnu ulogu u planiranju i stvaranju održivog sistema upravljanja otpadom i mogu biti nositelj niza aktivnosti na poboljšanju trenutnog stanja prikupljanja komunalnog otpada, uvođenja sistema odvojenog prikupljanja otpada, uklanjanja divljih odlagališta, te edukaciji građana i privrednika. Sve ove aktivnosti se moraju provoditi u uskoj saradnji sa KP „Komunalac“, d.d. kao nosioca aktivnosti na upravljanju otpadom na prostoru općine Kalesija. Osnovni cilj Plana je se kroz pregled postojećih podataka o otpadu ostvare neophodne pretpostavke za dalje unapređenje upravljanja otpadom na području općine Kalesija, kao i minimizacija uticaja otpada na životnu sredinu i povećanje efikasnosti korišćenja resursa na datom prostoru.

Plansko razdoblje

Proces planiranja je periodični proces čija je svrha analiza postignutog i planiranje poboljšanja pojedinih komponenti sistema. Planirane aktivnosti se realizuju prema utvrđenoj dinamici uz sistematsko praćenje implementacije postavljenih ciljeva.

Plan upravljanja otpadom na području općine Kalesija obuhvata razdoblje 2020-2025. godina za koji period će biti definisane aktivnosti na uspostavi i radu integralnog sistema upravljanja čvrstim otpadom.

Prioriteti upravljanja otpadom

Upravljanje otpadom predstavlja sprovođenje propisanih mjera za postupanje sa otpadom u okviru sakupljanja, transporta, skladištenja, tretmana, i odlaganja otpada, uključujući i nadzor nad tim aktivnostima i brigu o postrojenjima za upravljanje otpadom poslije zatvaranja.

Radi postizanja cilja i pravovremenog sprečavanja zagađivanja i smanjenja posljedica po zdravlje ljudi i okoliš, upravljanje otpadom, prema čl. 4 kantonalnog Zakona o upravljanju otpadom, vršit će se na način da osigura:

- a) smanjenje opasnih karakteristika otpada na minimum,
- b) smanjenje nastalog otpada po količini, posebno uzimajući u obzir tokove otpada,
- c) tretiranje otpada na način kojim se osigurava povrat sirovinskog materijala iz njega,
- d) spaljivanja ili odlaganja na deponije na okolišno prihvatljiv način onih vrsta otpada koje ne podliježu povratu komponenti, ponovnoj upotrebi ili proizvodnji energije.

Za utvrđivanja prioritetnog načina postupanja s otpadom potrebno je uzeti u obzir:

- a) ekološke beneficije,
- b) tehničku izvodljivost za korištenje najbolje raspoložive tehnologije,
- c) ekonomsku izvodljivost.

Upravljanje otpadom treba vršiti tako da se preduzmu sve neophodne mjere koje osiguravaju tretman i odlaganje otpada bez ugrožavanja zdravlja ljudi i bez stvaranja štete ili prouzrokovanja značajnog rizika po prirodu, a naročito:

- a) bez rizika po vode, zrak, tlo, životinje i biljke,
- b) bez stvaranja smetnji putem buke ili mirisa,
- c) bez štetnog utjecaja po prirodu ili mesta koja su od posebnog interesa.

Osnovna načela upravljanja otpadom

Izrada ovog Plana samo je jedan, ali veoma važan korak, u nizu mjera koje je potrebno sprovesti da bi se riješili problemi i uspostavio sistem upravljanja otpadom koji će povoljno uticati na čitav niz aspekata potrebnih za podizanje standarda života (zaštita životne sredine i zdravlja ljudi, poboljšanje ambijentalnih vrijednosti prostora, ekonomski aspekt i dr.). Izrada ovog Plana upravljanja otpadom temelji se na postizanju što većeg stepena usklađenosti sa temeljnim načelima sadržanim u Zakonu o upravljanju otpadom FBiH i Zakonu o upravljanju otpadom Tuzlanskog kantona:

- **prevencija:** izbjegavanje nastajanja otpada ili smanjivanje količine i štetnosti nastalog otpada kako bi se smanjio rizik po zdravlje ljudi i okoliš i izbjeglo onečišćenje okoliša,
- **mjere opreznosti:** sprječavanje opasnosti ili štete po okoliš koje uzrokuje otpad,
- **odgovornost proizvođača otpada:** proizvođač je odgovoran za odabir najprihvativijeg okolišnog rješenja prema osobinama proizvoda i tehnologiji proizvodnje, uključujući životni ciklus proizvoda i korištenje najbolje raspoložive tehnologije,
- **princip "zagadivač plaća":** proizvođač ili vlasnik otpada snosi sve troškove prevencije, tretmana i odlaganja otpada, uključujući brigu nakon upotrebe i monitoring. On je i finansijski odgovoran za preventivne i sanacijske mjere uslijed šteta po okoliš koji je prouzročio ili će ih moguće prouzročiti,
- **blizina:** tretman ili odlaganje otpada treba se obavljati u najbližem odgovarajućem postrojenju ili lokaciji, uzimajući u obzir okolišnu i ekonomsku profitabilnost,
- **regionalnost:** razvitak tretmana otpada i izgradnja objekata za njegovo odlaganje treba se obavljati na način da se zadovolje potreba regije i omogući samoodrživost izgrađenih objekata.

Primjena načela regionalnosti zavisi od lokalnih uslova i okolnosti, te podrazumijeva i uključivanje transfer stanica ukoliko postoje značajnije udaljenosti od mesta nastajanja otpada do izabrane lokacije za deponiju.

9 Analiza problema, preporuke i zaključci

9.1 *Institucionalni problemi*

Sa aspekta institucionalnog uređenja nema određenih problema kada je riječ o upravljanju otpadom. Formirano je komunalno preduzeće kojem je povjereno uvođenje sistema prikupljanja i odvoza otpada i koje na adekvatan način ispunjava svoje obaveze.

Iako Općina Kalesija ima Službe koje sistematizacijom imaju predviđena radna mesta po pitanju komunalnih poslova, u svom krugu djelovanja te službe se malo bave isključivo problematikom upravljanja otpadom. Saradnja komunalnog preduzeća i inspekcije na rješavanju problema zbrinjavanja komunalnog otpada je na dosta dobrom nivou ali se može dodatno unaprijediti.

Institucionalno su neriješena pitanja upravljanja specijalnim otpadom kojeg na teritoriji općine ima i za čiju sudbinu se uglavnom ne zna ili završava u komunalnom otpadu. Rješenja za zbrinjavanje ovakvog otpada trebaju doći sa višeg nivoa a općina će učestvovati u svim inicijativama koje se ponude.

9.2 *Pravni problemi*

U pogledu donošenja propisa kojima se tretira ova oblast, može se reći da je ona adekvatno uređena od entitetskog ka općinskom nivou međutim implementacija izostaje. Naime, u planskom periodu je neophodno je završiti realizaciju projekta „Sanacija i zatvaranje deponije komunalnog otpada Općine Kalesija“ za koji je izrađen Glavni projekat i ishodovana građevinska dozvola.

Kada je riječ o planskim i strateškim dokumentima, mali broj mjera iz Federalne i Kantonalne strategije upravljanja otpadom je moguće realizirati na nivou Općine Kalesija zbog nedostatka nadležnosti. Moguće je realizirati projekte koji će doprinijeti postizanju cilja uklanjanja divljih deponija, stvaranju uslova za pružanje kvalitetnijih usluga i uvođenje sistema selektivnog prikupljanja otpada ulaganjem u komunalnu infrastrukturu te podizanju javne svijesti.

9.3 *Infrastrukturni problemi*

Poznato je da su infrastrukturni problemi naslijedjeni jer je zatečena građevinska i druga infrastruktura bila dovoljna za raniji stepen razvoja društva, ali ne i za sadašnji. Sad se pokazuje da objekti i uređaji komunalne infrastrukture postaju usko grlo u rješavanju ljudske potrebe upravljanja komunalnim otpadom. Za rješavanje zatečenih infrastrukturnih problema potrebna su značajna finansijska sredstva, koja se ne mogu obezbijediti u narednom dugoročnom periodu, pa je iz tog razloga ovaj Plan prilagođen zatečenoj infrastrukturi na području općine Kalesija.

Kao ključni problemi mogu se navesti:

- Zastarjela oprema i nedovoljan broj vozila kojim se trenutno obavljaju usluge sakupljanja otpada,
- Nedovoljan broj kontejnera
- Ne postoji sistem odvojenog prikupljanja specijalnog otpada tako da se opasni otpad iz domaćinstva, kabasti otpad i elektronički otpad zajedno sa ostalim komunalnim otpadom odvozi na deponiju,
- Nepostojanje zelenih ostrva,
- Neposjedovanje opreme za prethodnu obradu odvojeno prikupljenog otpada,

Zbog loše terenske konfiguracije i uskih puteva i ulica nije omogućen dolazak postojećim specijalnim vozilima za prikupljanje otpada u svaku ulicu i svaki dio naselja u ruralnim mjesnim zajednicama. Postoji potreba za manjim namjenskim novim vozilom za prikupljanje otpada kako bi se poboljšala sadašnja usluga i radilo na proširenju obuhvata uslugom. Također postoji i potreba za nabavku određenog broja kontejnera te izrada niša za kontejnere.

Radi pokretanja aktivnosti na selektivnom prikupljanju otpada i reciklaži neophodno je nabaviti dodatni broj kontejnera u bojama te formirati zelene otoke, kao i nabaviti opremu za prethodnu obradu otpada. Osim toga, reciklaža može imati svoje finansijske koristi za komunalno preduzeće a time se i čuvaju prirodni resursi i životna sredina.

Još jedan od problema jeste još uvijek prisutnost određenog broja divljih deponija koji je potrebno rješavati a što značajno zavisi od dinamike proširenja usluge na naselja koja do sada nisu obuhvaćena uslugom i gdje se iz tih razloga formiraju divlje deponije.

9.4 Finansijski problemi

Veliki problem je finansiranje KP „Komunalac“, obzirom da se finasira od prihoda od djelatnosti kojom se bavi. Adekvatno upravljanje otpadom zahtjeva velike troškove, koji se ne mogu nadoknaditi postojećom naplatom od korisnika, tako da je potrebno razmisiliti o drugačijim modelima finasiranja odnosno subvencionisanja od strane Općine jer bi uvođenjem prave ekonomske cijene naišlo na veliki otpor stanovništva jer je to diretan udar na standard stanovništva. To za sada predstavlja osnovni problem funkcionisanja komunalnog preduzeća jer se deponovanje otpada na Regionalnoj deponiji naplaćuje na bazi količine deponovanog otpada po ekonomskoj cijeni.

Takođe je problem naplativost (trenutno oko 90%) te još uvijek nedovoljan broj potpisanih ugovora sa korisnicima usluga.

Općina nije izdvajala značajnija sredstva za rad NVO i projekte iz oblasti zaštite okoliša odnosno projekte upravljanja otpadom.

9.5 Javna svijest

Svijest zajednice o važnosti postupanja sa otpadom na životnu okolinu je sve izraženija, ali bi bilo od koristi kvalitetno obraditi ekološki prihvatljiv način ponašanja u obrazovnom sistemu. Građani vrlo često nisu svjesni koliko neadekvatno odlaganje otpada utiče na zdravlje njih samih. Potrebno je stalno raditi na pitanju podizanja javne svijesti građana i obuhvatiti sva domaćinstva uslugama odvoza otpada. Neophodno je uraditi kvalitetnu strategiju podizanja javne svijesti na nivou općine, komunalnih preduzeća, školskih ustanova, nevladinih organizacija, mjesnih zajednica i informisanosti građana iz oblasti upravljanja otpadom, potreban je angažman većeg broja obrazovanog kadra iz ove oblasti, a što iziskuje određena finansijska sredstva. Kroz kampanje organizovati tribine, okrugle stolove i radionice sa temama o komunalnom otpadu i uticaju otpada na ljudsko zdravlje i mogućnosti izdvajanja korisnih komponenti iz otpada.

10 Strateški i operativni ciljevi i vremenski plan upravljanja otpadom za planski period

Nakon provedene analize i utvrđivanja trenutnog stanja po pitanju upravljanja otpadom na teritoriji općine Kalesija, stekli su se uslovi za određivanje adekvatnih ciljeva i mjera koji će dovesti do poboljšanja u odnosu na trenutnu situaciju i ispunjenja ciljeva u odnosu na prethodni planski period. Ograničenja za šire djelovanje su postavljena nadležnostima Općine u ovoj oblasti. Bez obzira na ograničene nadležnosti Općina može biti nositelj niza aktivnosti na poboljšanju trenutnog načina prikupljanja komunalnog otpada, uvođenju sistema odvojenog prikupljanja otpada, uklanjanja divljih odlagališta, te edukaciji građana i privrednika.

Sve ove aktivnosti se moraju provoditi u uskoj saradnji sa KP „Komunalac“ Kalesija kao nosioca aktivnosti na upravljanju otpadom na području općine Kalesija. Paralelno sa aktivnostima za koje je općina nadležna potrebno je jačati saradnju sa nadležnim organima na višim nivoima vlasti, definisati uočene probleme i tražiti zajednička rješenja.

Ciljevi upravljanja otpadom za planski period 2020-2025 su usklađeni sa strateškim ciljevima iz Plana upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona, kao dokumenta višeg reda, sa kojim općinski planovi upravljanja otpadom trebaju biti usklađeni.

Stoga se ovim dokumentom postavljaju sljedeći strateški ciljevi za planski period:

- ⇒ Smanjenje rizika po okoliš i zdravlje ljudi uslijed prikupljanja i odlaganja otpada.
- ⇒ Uspostava infrastrukture za integralno upravljanje otpadom.
- ⇒ Smanjenje količina otpada za finalno odlaganje/zbrinjavanje uz efikasnije korištenje resursa.
- ⇒ Uvođenje monitoringa i sistematskog praćenja količina i vrsta otpada koji nastaju na području općine.
- ⇒ Iznalaženje efikasnog i samoodrživog modela finasiranja poslova upravljanja otpadom.
- ⇒ Podizanje javne svijesti stanovništva o problematici upravljanja otpadom.

11 Akcioni plan

U nastavku se daje Akcioni plan koji se sastoji od mjera i aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi se dostigli gore naznačeni ciljevi. Akcioni plan sadrži set aktivnosti koje se odnose na sljedeće mjere:

- ⇒ mjere za unapređenje sistema za prikupljanje i odvoz otpada,
- ⇒ mjere za unapređenje sistema za iskorištavanje otpada,
- ⇒ mjere za unapređenje sistema za konačno odlaganje otpada,
- ⇒ mjere za podizanje javne svijesti stanovništva i privrednika
- ⇒ mjere za unapređenje saradnje u oblasti upravljanja otpadom

Neke od predviđenih mjer podrazumjevaju usku saradnju Općine sa KP „Komunalac“ Kalesija, drugim općinama i nadležnim kantonalnim ministarstvom. Za implementaciju određenih projekata je potrebno jačati kapacitete mjesnih zajednica za pisanje projektnih prijedloga i povećanje grant sredstava za mjesne zajednice namijenjene projektima iz oblasti komunalne infrastrukture.

11.1 Program mjera za unaprjeđenje sistema za prikupljanje i odvoz otpada

R. Br	Opis mjere	Rok izvršenja	Odgovornost za izvršenje	Potrebna sredstva KM	Izvor sredstava	Indikatori
1.	Izrada Programa povećanja broja stanovnika obuhvaćenog organiziranim prikupljanjem otpada	2021	Općina	-	Budžet Općine	Izrađen Program
2.	Određivanje lokacija za „zelene otoke“ i pribavljanje urbanističkih saglasnosti	2021	Općina	1.000,00	Budžet Općine	Određene lokacije
3.	Nabavka opreme - u svrhu realizacije potrebno je nabaviti: a) vozilo za preuzimanje otpada i transport otpada (vozilo treba da bude osposobljeno za uslove vožnje na uskim i planinskim putevima) b) dovoljan broj kontejnera od 1.1m ³ kao i kontejnere za razvrstavanje pojedinih vrsta otpada: za PET- ambalažu, za papir, staklo, za metalni	2021-2023	Općina KP „Komunalac“	450.000,00	Budžet Općine (30 % učešća) KP „Komunalac“ (20 %) ostalo Fond za zaštitu okoliša, drugi donatori.	Nabavljena oprema

	otpad, za svaku lokaciju zelenog otoka.					
4.	Priprema lokacija za zelene otoke - svaku lokaciju za zelene otoke treba urediti u skladu sa propisanim normama.	2022-2025	Općina KP „Komunalac“	60.000,00	Budžet Općine KP „Komunalac“ Fond za zaštitu okoliša, drugi donatori.	Pripremljene lokacije
5.	Postavljanje opreme i obuka radnika.	2022-2025	KP „Komunalac“	-	-	Postavljana oprema, obučeni radnici
6.	Sklapanje ugovora sa novim korisnicima usluga- u skladu sa općinskom odlukom sklopiće se ugovori sa svim novim korisnicima	2020-2025	KP „Komunalac“	-	-	Broj sklopljenih ugovora
7.	Stavljanje sistema u funkciju i praćenje indikatora.	Kontinuirano	Općina KP „Komunalac“	-	-	
			UKUPNO	511.000,00 KM		

11.2 Program mjera za unaprjeđenje sistema za iskorištavanje otpada

R Br.	Opis mjere	Rok izvršenja	Odgovornost za izvršenje	Potrebna sredstva KM	Izvor sredstava	Indikatori
1	Uspostava sistema selektivnog prikupljanja otpada: - Izgradnja recikažnog dvorišta sa linijom za sortiranje za odvojeno prikupljenih frakcija otpada - Otvaranje punktova za prihvata reciklažnog materijala - identifikacija lokacija u vlasništvu KP ili Općine (npr. prostor u krugu neke MZ i sl.) - Opremanje prostora	2022- 2023 2023-2025 2023-2025 Kontinuirano	Općina i komunalno preduzeće	200.000 KM 15.000 KM	Općina, viši nivoi vlasti, komunalno preduzeće, Fond za okoliš	Izgrađeno reciklažno dvorište Broj punktova za prihvata reciklažnog materijala

	<p>kontejnerima i stavljanje u funkciju</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pokretanje kampanje za odvojeno prikupljanje otpada u općini <ul style="list-style-type: none"> • Kampanja prema građanima preko MZ • Kampanja prema javnim ustanovama • Kampanja prema privrednicima 					Pokrenuta kampanja
2	<p>Projekt smanjenja otpada u Općinskoj administraciji</p> <p>Faza I: Izrada Smjernica za smanjenje i odvojeno prikupljanje otpada u općinskoj administraciji</p> <p>Faza II: Nabavka i podjela kartonskih kutija za odvojeno odlaganje otpada u prostorijama Općinske administracije i sklapanje ugovora sa ovlaštenim operaterima za preuzimanje otpada</p> <p>Faza III: Nadzor nad projektom i evidencija prikupljenih količina</p>	2021-2023	Općina Kalesija	5.000 KM	Budžet općine Kalesija	Izrađene smjernice Broj nabavljenih kutija za odvojeno odlaganje otpada
3	<p>Projekti kompostiranja u urbanim i ruralnim dijelovima općine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Provodenje edukacije domaćinstava o dvorišnom kompostiraju - Nabavka 300 dvorišnih kompostera i podjela domaćinstvima - Nadzor nad provedbom projekta i izveštavanje 	2022-2025	Općina Kalesija	10.000,00 KM	Općina Kalesija, Viši nivoi vlasti, Fond za okoliš	Urađena edukacija Broj nabavljenih drorišnih kompostera
	UKUPNO			230000 KM		

11.3 Program mjera za unaprjeđenje sistema za konačno odlaganje otpada

R.B.	Opis mjere	Rok izvršenja	Odgovornost za izvršenje	Potrebna sredstva KM	Izvor sredstava	Indikatori
1.	Sanacijacija postojeće deponije komunalnog otpada	2021 - 2025	Općina, KP „Komunalac“	1.650.000,00	Kreditno zaduženje Općine KP „Komunalac“ Fond za zaštitu okoliša, drugi donatori.	Sanirano postojeće odlagalište
2	Uklanjanje otpada i sanacija „divljih deponija“ Obavještavanje javnosti i mjesnog stanovništva o aktivnostima uklanjanja divljih deponija i zabrani ponovljenog odlaganja otpada na divlje deponije Postavljanje znakova zabrane odlaganja otpada	2021 - 2024	Općina, KP „Komunalac“	30.000,00	Budžet Općine KP „Komunalac“ Fond za zaštitu okoliša, drugi donatori.	Broj divljih deponija
			UKUPNO	1.680.000,00 KM		

11.4 Program mjera za podizanje javne svijesti u upravljanju otpadom

R. Br	Opis mjere	Rok izvršenja	Odgovornost za izvršenje	Potrebna sredstva KM	Izvor sredstava	Indikatori
1	<p>Podizanje javne svijesti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje građana sa namjerama, Planom i odlukama. - Izrada i distribucija letaka i propagandnog materijala - Tematske emisije na lokalnom radiju i televiziji - Okrugli stolovi - Edukativni časovi u svim školama 	2020-2021	Općina, KP „Komunalac“, NVO sektor	23.000, 00	Budžet Općine, KP „Komunalac“ Fond za zaštitu okoliša, drugi donatori.	Broj distribuiranih letaka Broj škola u kojima su održane edukativne radionice Količina medijskog prostora posvećena ovoj problematiki
2	Jačanje NVO sektora iz oblasti zaštite životne sredine kroz izdvajanje sredstava iz budžeta za projekte iz oblasti otpada i životne sredine i zajednička realizacija projekata.	kontinuirano kroz planski period	Općina	10.000,00/po godini	Budžet Općine	Količina naovca izdvojena za NVO u oblasti zaštite životne sredine
3	Godišnje učešće u akciji Očistimo zemlju za jedan dan Lets do it.	2020-2025	Općina, KP „Komunalac“	1.000,00/po godini	Budžet Općine KP „Komunalac“	Da li je općina uzela učešće
4	Kontinuirano informiranje/ obavještanje/ upozoravanje javnosti	kontinuirano kroz planski period	Općina, KP „Komunalac“	-	-	Stepen informisanosti javnosti
			UKUPNO	78.000,00 KM		

12 Planirana sredstva za realizaciju aktivnosti

Tabela 12. Procjena sredstva za realizaciju plana upravljanja otpadom za period 2020-2025 godina

Budžetska stavka	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Općina Kalesija	63.000,00	67.500,00	73.500,00	27.500,00	25.500,00
KP „Komunalac“ d.d.	34.500,00	37.500,00	45.500,00	15.500,00	14.000,00
Drugi nivoi vlasti		50.000,00	50.000,00		
Donatori	85.500,00	94.500,00	113.000,00	28.000,00	24.000,00
Kreditna zaduženja	1.650.000,00				
UKUPNO	1.833.000,00	249.500,00	282.000,00	71.000,00	63.500,00
		SVE UKUPNO KM	2.499.000,00 KM		

13 Analiza rizika

Rizici kod realizacije ovog plana se mogu svesti na sljedeće:

- ⇒ Nedostatak finansijskih sredstava za realizaciju programa mjera iz Plana upravljanja otpadom.
- ⇒ Nedovoljna saradnja nadležnih službi Općine i KP "Komunalac"
- ⇒ Nedostatak kadra koji bi aplicirao projekte prema stranim organizacijama i fondovima.
- ⇒ Nedonošenje ekonomске cijene odlaganje otpada ili nepronalaženje sredstava za pokrivanje razlike između trenutne i ekonomске cijene odlaganje otpada.
- ⇒ Loša naplativost komunalnih usluga.
- ⇒ Neadekvatno sankcioniranje neplatiša komunalnih usluga.
- ⇒ Loše provedene kampanje podizanja svijesti građana.
- ⇒ Neformiranje ili nedovoljna uključenost tima za praćenje realizacije ovog plana.

14 Monitoring implementacije

Monitoring podrazumijeva formiranje tijela u Općini koje će pratiti indikatore i realizaciju plana, na godišnjem nivou. Praćenje implementacije Općinskog plana upravljanja otpadom u svim njegovim segmentima, prema utvrđenoj dinamici i rokovima za realizaciju će vršiti imenovana lica ispred:

- ❖ Odsjek za komunalne poslove – nadležna Služba za komunalne poslove
- ❖ Direktor/predstavnik javnog komunalnog preduzeća
- ❖ Predstavnik udruženja građana.
- ❖ Predstavnik općinskog vijeća

Radnu grupu Rješenjem imenuje općinski načelnik na planski period određen Planom u roku od 30 dana od usvajanja Plana. Prvi osnivački sastanak Radne grupe se planira u roku 15 dana od imenovanja.

Imenovana lica mogu operativno delegirati odgovorna lica za učešće u radu Radne grupe, pri čemu se ne isključuje potreba za njihovim prirustvom i učešćem u procesu praćenja i ocjene postignutih ciljeva.

Zadaća Radne grupe je da:

- prikuplja podatke, odbrađuje ih i analizira indikatore stanja upravljanja otpadom,
- analizira, ocjenjuje i sumira rezultate završenih aktivnosti u tekućoj godini,
- planira aktivnosti i sredstva za narednu godinu,
- utvrđuje način pristupanja vanjskim izvorima finansiranja za one projekte za koje je to predviđeno.

U planskom periodu, Radna grupa će se inače sastajati najmanje dva puta godišnje i to:

- Prvi radni sastanak u mjesecu martu radi evaluacije aktivnosti u tekućoj godini. Nakon prvog radnog sastanka, Radna grupa priprema Prvi izvještaj o stepenu implementacije Plana koji se podnosi Općinskom vijeću na prvoj narednoj sjednici. Općinsko vijeće usvaja ili odbija izvještaj i predlaže korektivne akcije u cilju postizanja učinkovitosti i djelotvornosti na implementaciji Plana.
- Drugi radni sastanak u mjesecu septembru radi ažuriranja Akcionog plana i planiranja redoslijeda implementacije aktivnosti, sredstava potrebnih za njihovu realizaciju u općinskom budžetu za narednu godinu i načina pristupanja vanjskim izvorima finansiranja za one projekte za koje je to predviđeno. Nakon drugog radnog sastanka, Radna grupa priprema Konačni izvještaj o implementaciji Plana za tekuću godinu te na osnovu njega i Revidovani akcioni plan za narednu godinu sa prijedlogom budžeta. Svi dokumenti se podnose Općinskom vijeću na prvoj narednoj sjednici koje usvaja ili odbija izvještaj i odobrava planiranje sredstava u budžetu za narednu godinu.

Ocjena uspješnosti projekata se vrši u skladu sa indikatorima postavljenim u Akcionom planu. Ocjena uspješnosti Plana se vrši u skladu sa općim indikatorima stanja okoliša datim u nastavku.

Prema Planu upravljanja otpadom Općine Kalesija praćenje ostvarivanja navedenih ciljeva bit će osigurano:

- praćenjem stepena sanacije lokalnog odlagališta
- praćenjem broja područja i mjesnih zajednica sa kojih se organizirano prikuplja otpad
- praćenjem broja lokacija zelenih otoka
- praćenjem stepena finalizacije kriterija i cijena za prikupljanje i zbrinjavanje otpada
- praćenjem broja novosklopljenih ugovora o odvozu otpada
- praćenjem smanjenja broja divljih deponija

Indikatori za praćenje i evaluaciju:

- Količina prikupljenog otpada t/god
- Broj domaćinstava uključenih u servis
- Broj stanovnika uključenih u servis
- Broj privrednih subjekata uključenih u servis
- Broj javnih subjekata uključenih u servis
- Stepen naplate (broj domaćinstava ili % koji plaća uslugu od ukupnog broja kojem je pružena usluga)
- Količina izdvojenog papira t/god
- Količina izdvojene plastike t/god
- Količina izdvojenog stakla t/god
- Količina izdvojenih limenki t/god
- Prihod od prodatih sekundarnih sirovina KM/god
- Rashodi za prikupljanje sekundarnih sirovina KM/god
- Broj akcija na podizanju javne svijesti
- Broj uključenih učesnika u programe podizanje svijesti
- Količina otpada smanjenja kroz programe podizanja svijesti
- Broj prijava inspekcije
- Broj saniranih divljih deponija
- Broj riješenih tužbi u odnosu na donesene

OPĆINSKO VIJEĆE

Strana

29	Plan upravljanja otpadom Općine Kalesija 2020-2025.....	29
----	--	----